48 ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2751 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ — 1331 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 26 — 1913 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 21 — 3 ՓԵՏՐՎԱՐ

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUME-I-EFKIAR
54, Grand' Rue de la S. Porte, 54
Constantinople
ՏԷՐ ՍԻ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ ԿՈՒՂՂՈՒԹԻՆ ԱՍԷՆ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ ՊՈՒՐՈՒ ԱԼԻ ՀԱՍՏԷՒԱՆ, ԹԻՒ 54
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆՆ ՈՒՂՂՈՒԱԾ ԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԵՏ ԶԵՆՆ ՏՐՈՒԻՐ

Մանզումէի Էֆքեար

ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԱՆԿԱԽ ՕՐԿԱՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

منظومهٔ افکار ارمنجه یومی غزته
صاحب امتیاز اوحانس فرید
اداره‌خانه‌سی باب علی جاده‌سنده نومره ۵۴

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	ԿԱՆԽԻԿ	ՏԱՐԿ.	ԿԷՍՍՄՍ.	ԵՐՍՍ.
Պոլսոյ համար	80 Ղ.	45	25 Ղ.	
Գաւառներու համար	80 »	45	25 »	
Արտասահմանի »	25 Ֆր.	14	8 Ֆր.	

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրշ., մէկէ աւելի դուրեալք ծանուցմանց համար ՄԱՄՆԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

10 ՓԱՐԱ — ❋ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ ❋ — 10 ՓԱՐԱ

ԵՐԵՍՈՒՆ ԺԱՄՈՒԱՆ ՄԻՋՈՑԻՆ

Այս տողերը կը գրենք ճիշդ երեսուն ժամ առաջ ա՛յն չանազէտ վայրկեանէն, ուր թնդանօթները պիտի դադրէին, սուլիները պիտի հնչեն, և մարդկային արիւնը պիտի հոսի դարձեալ։

Սկզբնական պատերազմը Պուլկարներուն 30,000ն աւելի զոհ պատճառեց. չենք գիտեր միւս դաշնակից բանակներուն կորուստը, նմանապէս չենք գիտեր Թուրքերուն կորուստներուն չափը։

Միակ մխիթարական կէտը ա՛յն պիտի ըլլար որ այս անգամ թշնամութիւնները որոշ միջոցի մը, նեղ շրջանակի մը վրայ պիտի մղուին, բայց ասոր հակառակ դիրքին ամրութիւնը և այս անգամ կռուելու համար գործածուելիք նմանը չտեսնուած կատաղութիւնը ա՛լ աւելի արհաւիրալից, ա՛լ աւելի մահացու պիտի դարձնեն այս գիշեր սկսելիք կռիւը։

Գուշակ ըլլալու հարկ չկայ թէ թշնամութիւնները պիտի վերսկըսին, քանի որ Լոնտոնի բանակցութիւնները խզուեցան ճիշդ ա՛յն կէտին վրայ, որ այս պատերազմին յատակագիծը պատրաստող դաշնակից զօրավարներուն խէնգն էր, և քանի որ միւս կողմէն, Թուրքիոյ համար ալ անհնարութիւն կը դառնար տեղի տալ անոր վրայ։

Դաշնակից բանակներուն դիրքերը դիրքեր գժտեցնելու, իրարու դէմ մինչեւ իսկ զէնք շարժելու պիտի յանդին, եթէ Պուլկարները Լիւլիպուրկն չառնեն։ Եւ սակայն դարձեալ պիտի ըլլայ, եթէ Թուրք զինուորները յաջողին ի դերեւ հանել պուլկարական յարձակումները Զատալճայի դէմ, և կերպով մը ալ յաջողին ձեռք միացնել Լիւլիպուրգի բանակին հետ։

Դիւանագիտական տեսակէտով, անհնարին է համոզել Պուլկարիան ինչպէս նաեւ Թուրքիան որ իրենց յամառութենէն հրաժարին։ Սակայն դիւանագիտական խնդիր չէ, այլ զուտ զինուորական, և Լոնտոնի բանակցութեանց խզումէն ասդին կատարուած դիւանագիտական միջնորդութիւնները մէկ կամ միւս կողմին տկարութեան նոպային առիթ միայն կրնային յաջողիլ։ Երկու հակառակորդներէն ո՛վ որ զիջանի, իր զինուորական տկարութեան գիտակցութեամբը միայն ըրած պիտի ըլլայ իր զիջումը։ Ասոր վրայ տարակուսիլը անգամ աւելորդ է։

Դիւանագիտութիւնը կը զօրէ երբ, զոր օրինակ, խնդիրը պատերազմական տուգանքի վրայ ըլլայ, կամ Հանրային Պարտքին բաշխումին վրայ ըլլայ։ Բայց երբ գրաւուած ամբողջ աշխարհի մը ապագայ բաժանումին վրայ է խնդիրը, երբ Պուլկարները էյիրնէով միայն կրնան միւս գրաւումներուն մինչդաշնակցական բաժանումին վեր վար համաձայնիլ։ և ասիկա գիտնալով է որ միւս երեք դաշնակիցներն ալ դատերնին հասարակաց կ'ընեն Պուլկարներուն, այս պարագային դիւանագիտութիւնը վճռական բան մը չունի ընելիք։ Եւ արդէն այսմասին իր անկարողութիւնը գիտէր որ այն իմաստով ծանուցագիրը տուաւ Թուրքիոյ և դարձեալ նոյն պատճառաւ էր որ Թուրքիա մերժեց առաջարկութիւնը։

Այն օրէն երբ Եւրոպական Տէրութիւնք իրենց չեզոքութիւնը յայտարարեցին, հիմակ ալ չեն կրնար զուտ զինուորական դրութեանց անհրաժեշտ վերջաւորութեան պահուն դիւանագիտական ձեռնարկներով արգիլել պատերազմը։

Ուրիշ խնդիր, եթէ պատերազմական վիճակ ոտանան իրենք կամ իրենցմէ ոմանք, արդի պատերազմիկ կողմերէն մէկուն կամ միւսին դէմ։

Եւրոպան միջամտելու պատճառ մը չունի ուրեմն, որովհետեւ ո՛չ մէկ յանձնառութեան տակ մնաց է ան պատերազմին սկիզբէն ի վեր։ Դաշնակիցներուն և Թուրքիոյ միջեւ ներքին խնդիր մը է ասիկա, իրարու հետ կրնան վիճիլ, պայքարիլ, կամ ի հարկին, կռուիլ, ինչպէս դարձեալ պիտի ընեն այս դիշեր։

Եւ որ Եւրոպական Տէրութիւնը իրաւունք ունի խանդարելու և բռնելու Թուրքիոյ ձեռքը, որ այնքան պարտութիւններէ վերջ, ազգային արժանապատուութիւնը փրկել կը խորհի, գոնէ դիւցազնական վերջին ճիգը ընելով էյիրնէն իրեն պահելու համար։ Եւ քանի որ նախորդ Դահլիճը ինկաւ ամենուս ծանօթ պայմաններուն ներքեւ, հիմա մանաւանդ ոմն իրաւունք ունի արդիլելու նոր կառավարութիւնը, որ դինքը յանկարծ ստեղծող սկզբունքին զործադրութեան չուշացաւ։

Եւրոպա ուրեմն ա՛չ ցամաքային և ոչ ծովային ցոյցով չի կրնար բռնել Թուրքիոյ դէպի Զաթալճա երկարած բազուկը։

Բայց արդար ըլլալու համար, ըսենք թէ Եւրոպա իր վերջին ծանուցագրէն ի վեր —ան ալ արդէն բարեկամական—բան մը չըրաւ արգիլելու համար Թուրքիոյ բազուկը, և ճիշդ այս կէտը իբրեւ մամուլի մարդ գիտցած ըլլալնուս համար է որ կը դարձանենք «Թանին»ի և ուրիշ Թուրք թերթերուն Եւրոպայի դէմ իրենց ըրած յարձակումներուն վրայ։ Այո՛, եթէ Եւրոպա արգիլէ մեր կրկին կռուիլը, իրաւունք ունինք զայրանալու որ թեր կ'ելլէ թշնամիին, բայց ուտանկ բան չկայ։ Եւրոպա բան մը ըսաւ, մենք կ'ուզենք մտիկ կ'ընենք, կ'ուզենք, չենք ըներ։ Մենք երբ կը յայտարարենք թէ մեր օրէնքն գիտակցութիւնը ունինք և կրնանք վանել թշնամին, ահա Եւրոպա կրկին իր չեզոքութիւնը պիտի պահէ։ Ինչպէս կ'ըսէինք, Եւրոպա ա՛յն տեսն մեր թշնամին կ'ըլլայ, երբ բռնի մեր ձեռքէն առներ մեր տալ չուզածը։ Եւ ասիկա չրներ։

Եւ ճիշդ այս պատճառաւ է որ մենք չենք կրնար ըմբռնել Եւրոպայի հասցէին ուղղուած ծանը։ Նախատական բառերը, որոնցմով «Թանին», իր բարի սովորութեան համեմատ, սկսած է սղոցել իր թերթը։ Մենք մեր նախնեաց գերեզմանները կ'ուզենք պաշտպանել, և պիտի պաշտպանենք ահա, և Եւրոպա մեզ առանձին կը թողու մեր թշնամիին դէմ, որուն վրայ պիտի քալենք երեսուն ժամէն վերջ։ Մենք Եւրոպային դիւանագիտական այժ չենք խնդրեր։ միայն իրաւունք ունինք այդ չէզոքութիւնը պահանջելու և ակնկալելու իրմէ։ Եւ մարդը կը յայտարարէ թէ չէզոք է։

Ուստի մեզի կը մնայ, իբրեւ մէկ մարդ, առաջ քալել և մեր ստանձնած պատասխանատուութիւնը զարդարել գեղեցիկ յաղթութիւններով։

ԵՐ. Տ. ԱՆԴՐԱՊԵԱՆ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՄԻՋԱՄՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱԿՆԱՐԿ)

Գ.

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ ԻՆՉՊԷՍ ԼՈՒԾՈՒԵՑԱՒ

ԱՒՍՏՐԻՈՅ ԵՒ ՌՈՒՍԻՈՅ ՀԱԿԱՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ։ ԱՐԵՒԵԼԵՔԻ ՄԷՋ.— ՀԱՒԱՏԱՑՆՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՈՒ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ՄԻՋԵՒ.— ԳԱՏԵՐԱԶԳ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԴԷՄ ԵՒ ԵԱՇԻ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ.— ՆԻԿՈՂԱՅՈՍ Ա. ԵՒ ԻՐ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ.— ՊՈՒԿԻՐԵՇԻ (1812) ԵՒ ԷՅԻՐՆԷՅԻ (1829) ԴԱՇՆԱԳԻՐՆԵՐԸ.— ԱՆԳԼԻԱ, ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Ինչպէս մեր նախորդ յօդուածով ըսինք, Աւստրիոյ և Ռուսիոյ հակամարտ չուերը Արեւելեան հարցի է՛ն մեծ դերակատար ազդակը եղած են ժ. դարու սկիզբներուն։ Տեսանք արդէն թէ Աւստրիա, ինչպէս Ռուսաստան, չատ կանուխէն անյագ ախորժակներ ունէր Թուրքիոյ հողային բաժանումին մէջ. ան աչք ունէր ընդարձակ հողերու, որովհետեւ պէտք կը զգար անոնց։ Աւստրիական կառավարութիւնը կը ձգտէր տարածուիլ ոչ միայն դէպի Ադրիական, այլ և դէպի Միջերկրական։ ժ. դարուն սկիզբները Աւստրիա գրեթէ Միջերկրականէն պեռուիւիան մը կարելի չէր հարարել. ծովային ընդարձակ ճամբաներ չունէր անբայց պէտք ունէր անոր։ Այդ էր պատճառը որ Ադրիական մի պատանեաց բանալու համար այնքան վէճեր ունեցած է Իտալիոյ հետ, և Եգէական վրայ բաց ճամբաներ ունենալու համար քանիցս չափուած է Թուրքիոյ հետ, մյուսցած է

Ռուսիոյ և երբեմն անոր դէմ եղած է։ Երբ ժամը հնչած է Թուրքիոյ հողային բաժանումը կատարելու, միջամտած է Մոսկովներու կայսրութեան հետ, միասին քաշած է օսմ. երկիրներու վրայ։ Բայց երբ տեսած է որ Ռուս բանակները իր զօրաժիներէն աւելի առաջ կը քալեն և Պալքանեան մէջ իրաւունքներ կամ գրաւումներ ձեռք բերելու հաւանականութիւնը կը չատնայ, վոլիֆատով մը բաժնուած է Ռուսիայէն ու սկսած է մտերմանալ Թուրքին հետ և այս անգամ Թուրքիոյ ամբողջութեան պաշտպան ուզած է հանդիսանալ։

Այս երեւոյթը պատմութեան մէջ քանի անգամներ կրկնուած է։ Աւստրիմ մէկն է նաեւ Եկատերինէի երկրորդ պատերազմը, 1788ին։

Ուստիա և Թուսիա համաձայներ էին այդ առթիւ։ Երկու կառավարութիւններն ալ ժամը հասած սեպեր էին Թուրքիան իրենց մէջ բաժնելու քաղաքական կամ տնտեսական տեսակէտներով։ Պատերազմի առիթներ չէին պակսեր անշուշտ։ և 1788 Մարտ 6ին կը յայտարարէին կռիւ Թուրքիոյ դէմ։

Երկու բանակներն ալ կը սկսին իրենց զինուորական գործողութիւնները։ Ռուսական հաւատորմն ու բանակը աչքառու յաղթականներ կը տանին. մէկ երկու ամսուան մէջ արդէն կ'ասպատակեն անոնք Վալաքիոյ եաչ քաղաքը, և հետզհետէ կը գրաւեն Մոլտավիան, Բոճանպէկ, Ագգէրման, Պէնտէր, Իսմայիլ, Անապայ և ուրիշ քաղաքներ ու Դանուբի եզերքները։ Աւստրիական բանակներն ալ գրաւեր էին Պելկրատ ու իր շրջակայ վայրերը, բայց ռուսական յաղթականները կը բանան Աւստրիոյ աչքերը։ Այնպէս որ չուտով 1791 Օգոստոս 12ին Աւստրիա հաշտութիւն կը կնքէ Թուրքիոյ հետ, մինակ թողլով իր դիւակիցը՝ Ռուսիան։ Միեւնոյն տեսն կը տարպէ զայն որ իր օրինակին հետեւի։

Այդ պատերազմի ընթացքին Սելիմեան Հարեմ Ա. (1774-1789) մեռեր էր արդէն և անոր յաջորդեր էր Մուսթան Սելիմ Գ. (1789-1807)։ Ռուսիոյը չուտով կը կնքեն այս վերջին սուլթանին հետ խաղաղութիւն մը (1792 Մարտ 22) որ Յասի խաղաղութիւն անուանը ունի պատմութեան մէջ։

Թուրքիա այդ դաշնադրութեամբ Ռուսիոյ կը ձգէր Օղու և իր շրջակայ գաւառները և իրեւ պատերազմական տուգանք յանձն կ'առնէր վճարել 12 միլիոն դահեկան։

Այս խաղաղութիւնը Ռուսիոյ համար բաւական նպաստաւոր էր, բայց Եկատերինէի յոյսերը չէր պակեր ամբողջապէս. ռուս պետութիւնը իր քաղաքականութիւնը բրած էր ոչարարել Թուրքիան և ամէն ուրիշներով յարձակիլ անոր վրայ կամ նոր հողամասեր խլելու և կամ նոր առանձնաշնորհումներ ձեռք բերելու համար։ Ռուս պետական անձնաւորութիւններ լաւ գիտէին նաեւ որ Աւստրիա իրենց համար չէ որ կ'աշխատի և ոչ ալ իրենց քաղաքական նպատակները կը դիրաց։ Ուստի երբ առիթը ներկայացաւ, այս անգամ դրեթէ բոլորովին մրցակից սկսան կռիւիլ Օսմանցիներուն հետ։ 1807 Յունվար 2ին կը յայտարարէին ռուսական վեցերորդ պատերազմը Թուրքիոյ դէմ։

Աւստրիա այս անգամ հսկասակ է Ռուսիոյ, և նոյնիսկ ինքն է որ կը թելադրէ Թուրքին պատերազմելու Ռուսերուն դէմ։ Անգլիա սակայն Թուրքիոյ բարեկամ է այդ ատեն։

Ռուս հաւատորմը գարձեալ մահացու հարուած կուտայ Թուրք ծովային զօրութեան։ Մարտ 25ին Պզդչա Աւսայի առջև 18 օսմանեան նաւեր կ'ոչնչին Ռուսերուն կողմէն։ Ռուսական յաղթութիւնները Թուրքիոյ մէջ կ'ստեղծեն քաղաքային պայքար։ Սուլթան Սելիմ Գ. աթոռէն վար կ'առնուի, Սուլթան Մուսթափա Դ. գահը կը բարձրանայ, չուտով անոր կը յաջորդէ Սուլթան Մահմուտ Բ.։ Նախորդ երկուքը կը խեղդուին կամ կ'սպանուին։ բազմաթիւ Թուրք վեզիրներ ոչ կ'երթան եաթաղանին։

Անգլիոյ ռուս բանակը իր յաղթանակները կը շարունակէ։ Սերբերը ապստամբութեան դրօշ կը բարձրացնեն ու կը միանան Ռուսերուն։ Այս վերջինները կը գրաւեն Սիլիսդրէն, կ'այրեն Ռուսճուքը և կը պաշարեն արքունի բանակը Շումնուի մէջ։

Անշուշտ ռուսական բանակները անարգել պիտի կրնային շարունակել իրենց յաղթական խաղացքը, եթէ Նաբոլէոն Պոնապարթ պատերազմ հրատարակած չելլար Ռուսիոյ դէմ (1812 մարտ 17)։ Ռուսիոյ անկէ հաղիւ տասնեւհինգ օր եաք (Ապրիլ 3) Պուքրէշի դաշնադրութիւնը կամ խաղաղութիւնը կը կնքուի Ռուսիոյ և Թուրքիոյ միջեւ։ Ռուսիա չատ բան մը չկրնար շահիլ այդ դաշնադրութենէն։ Նոյնիսկ կը հրաժարի Մոլտավիան ու Վալաքիան հովանաւորելէ։

Նաբոլէոնեան կռիւներէն եաք, Արեւելեան Հարցի էն հետաքրքիր երեւոյթներէն մէկն է որ երեւան կուգայ։

Ռուսական յարատեւ պարքները, քաղաղութիւններն ու գրամները Թուրքիոյ ոչ իսկ տարբերուն մէջ սկսեր էին արթնցնել ազգային վերազարթումի յոյսն ու երազը։ Ազգային գիտակցութեան և անկախութեան բջջումը վառուած ցեղերուն ամենէն առաջինը Յոյներն էին։ Սերբերը, Վալաքները եւայն եւս Յոյներու նման ունեցած էին իրենց զարթումի մեսիները, բայց իրենց աշխարհագրական դիրքն ու ցեղային կազմը պայմանները չէին նպաստած իրենց գաղափարի կանուխ իրականացման։ Մոլերկրականի, Եգէականի, Ադրիականի բոլոր կղզիներուն մէջ, Մոռայի մէջ կ'ապրէին արդէն Յոյներ. ասոնց ոչինչ էին խոնարհած Թուրք ցեղին ասջեւ։ Մոլտավէրի յատուկ իրենց կենցաղը անջնջել բրած էր զիրենք Թուրքիոյ միւս ոչ իսկ տարբերու հպատակութեան կենցաղին։ Թուրք տիրապետութիւնը գրեթէ անդգայն էր այդ ապատամ կղզիներուն լերկ կողերուն վրայ։

Այդ էր պատճառ որ միայն պայքարներ ունէին անոնք իրենց տիրապետողներուն հետ։ Երբ ռուսական բրբբականան ալ եկաւ արթնցնել իրենց մէջ անկախութեան տենդը, սկսաւ ծայր տալ իսկական յեղափոխութիւնը։

Միւս կողմէ սակայն Թուրքերը կամ Թուրք կառավարութեան ներկայացուցիչները, ծանրաթամբով յոյն շարժումին, սկսան ձգելու միջոցները ձեռք առնել։ Ցունական հարց է սոնդեներ, պէտք էր մէկ ներքեն վերցնել զայն։ Ասոր մրակ միջոցը անդուլ բռնութիւնը, ջարդերն էին։ Սկսուեցան այնուհետեւ բազմապատկուիլ արդէն լակ բազմաթիւ հարցատարութիւնները, առեւանգութիւնները, թալանները, խմբական կամ մասնաւոր սպանութիւնները, եւն. եւն.։ Մէկ խօսքով ամբողջ Յունաստանը դարձաւ դժոխք, ուր սկսան տապալիլ Յոյները։

Սակայն ճնշումն ու հարստահարութիւնները, բռնութիւնն ու հալածանքը սահմանուած էին աւելի եւս արծարծելու յեղափոխական կրակը։ Ամբողջ 7-8 տա-

Պ. ԹՕՐՈՒ — (35)

ՄԱՒՈՒՉԱՓ ՄԷՆԱՄԱՐՏ

Ողբաս խորտակուեցաս, քեզ կը տես-նեմ, քեզի կը խօսիմ, քու անուշ շրթունքներդ կրգաս իմիններուս վրայ, ապահովութիւնը ունիմ թէ պիտի չպակսիս ինձի... ի՞նչ բարիներ, Միւրիէլ։ Եւ ամէն վայրկեանը, կը հաւատամ, նոր վայրկեաններ պիտի բերէ մեզի։ Այս իրիկուն իսկ ընորհիւ այս այլափոխութիւններն մէկուն որոնք պարտիզի մէջ քեզի, բայց իմ ապահովութեանս միակ հատիկ երաշխաւորութիւնն են, պիտի կրնամ ապէր դուրս ելլել ապատարէն, երթալ Պ. Սալիքրի քով, ուր պիտի քննենք միասին եղկելի հօրս կացմէ ինձի կատարուած ինչ ինչ թէ՛ղթեր, որոնք չեն կրնար առանց վտանգի բաժնուիլ իր ընտակարանէն։ Պ. Սալիքրս հաստատապէս կը հաւատայ—և այնպէս խոհական է որ վիճելի կարծիքներ չի յայտներ—թէ այս թուղթերուն քննութենէն պիտի կրնայ դուրս դալ կատարեալ լոյսը, այնինչ մէկ կողմէ պատիւս վերահաստատութիւնը եւ միւս կողմէ անարդար մահ մը պատճառողներուն պատիժը։

— Ա՜հ, գոչեց Միւրիէլ, ձեռնամաս։ Իսկ՛ւ Աստուած ծագէր այդ օրը։ Պիտի գա՛յ։ Պիտի գա՛յ։ Պիտի կատարեա այդ մեծ գործը։ Պիտի գիտնաս հորդ վրէժը լուծել և քեզ արդարացնել, պատուականդ իմ Արիքը, տներկիլ և անպիտա առպատ։ Ցիշէ՛, ինչ որ ալ պատահի, թէ ես քեզի հեռ եմ, թէ կաղթեմ քեզի համար թէ պատրաստ եմ հպատակելու քու օգուտիդ համար ինձի թելադրելիք բոլոր հրամաններուն։ Տե՛ս, այս գիշեր, ձեր տատասանքը կը տառապի, չէի կրնար ընել որոշեցուս քեզի օդ կը պակսէր։ Անտեսանելի նախախնամութիւն մը մեզ կը մղուցնի։ Վստահի՛նք ա՛ն, Նոյնիսկ եթէ ուրիշ բաժանումներ սպառնան մեզի...

Թեթեւ հարուած մը ձեղի ունեցաւ դռան դ՝ այ և Ուիքրն երեւցաւ։

— Ներեցէ՛ք ինձի, բաւ քիչ մը դիմոր ժամով, բայց կը կարծեմ թէ խոնամութիւն չէ օր. Միւրիէլի համար մնայ հոս աւելի երկար ատեն։ Տիրոջմէս որոշ հրամանքներ ստացած եմ...

— Ա՜հ, գոչեց Միւրիէլ, ձեռնամաս։ Իսկ՛ւ Աստուած ծագէր այդ օրը։ Պիտի գա՛յ։ Պիտի գա՛յ։ Պիտի կատարեա այդ մեծ գործը։ Պիտի գիտնաս հորդ վրէժը լուծել և քեզ արդարացնել, պատուականդ իմ Արիքը, տներկիլ և անպիտա առպատ։ Ցիշէ՛, ինչ որ ալ պատահի, թէ ես քեզի հեռ եմ, թէ կաղթեմ քեզի համար թէ պատրաստ եմ հպատակելու քու օգուտիդ համար ինձի թելադրելիք բոլոր հրամաններուն։ Տե՛ս, այս գիշեր, ձեր տատասանքը կը տառապի, չէի կրնար ընել որոշեցուս քեզի օդ կը պակսէր։ Անտեսանելի նախախնամութիւն մը մեզ կը մղուցնի։ Վստահի՛նք ա՛ն, Նոյնիսկ եթէ ուրիշ բաժանումներ սպառնան մեզի...

Թեթեւ հարուած մը ձեղի ունեցաւ դռան դ՝ այ և Ուիքրն երեւցաւ։

— Ներեցէ՛ք ինձի, բաւ քիչ մը դիմոր ժամով, բայց կը կարծեմ թէ խոնամութիւն չէ օր. Միւրիէլի համար մնայ հոս աւելի երկար ատեն։ Տիրոջմէս որոշ հրամանքներ ստացած եմ...

Այս ըսելով, կը քաշուէր անցքին մէջ, նշանածներուն ապատութիւն թողլով փոխանակելու վերջին նայուածք մը, ձեռքի վերջին սեղմում մը։ Միւրիէլ քիչ առնէն եկաւ անոր միանալու։

— Հիմա, Օրիորդ, բաւ, համեցէք քանի մը վայրկեան եւս չմնալով ժամանակ անցնել։ Պէտք չէ որ շատ շուտ քաշուիք բաւ պարոնը։ Խուսափեցէք ուրեմն ձեր բարեկամներուն հետ. ամէնուն պէս ըրէք։ Ժամը հինգն է, և վեցին ատենները կարծեմ ամէն մարդ կը քաշուի սովորաբար։

— Ճի՛շտ։ Եւ պիտի ընեմ ինձի պատուիրուածը. պիտի զգուշանամ վրաս ուշադրութիւն հրաւիրելէ, ըսէք ասիկա Պ. Սալիքրի։

Կարծես երդի մէջ հեռաւեցաւ Ուիքրէի երգեցիկ ծանրաձիգն երկայնքն։ անցաւ ալխաստութեան սենեակէն, մուտ գրաստցքին և հասաւ կրկին փայլուն դմբեթաւոր դրան։ Քանի մը վայրկեան վերջ վայելչագեղ ամբոխին մէջէն կը սահէր ժպտալուրթ զուարթերես, բայց միաքը ուրիշ տեղ, վերը, անոր հետ որ կը գրաւէր իր սիրտը, և զոր ամենքը անկեց չատ հեռու կը կարծէին։ Եթէ դարձուածները կը կատարէր ղմուկներով, ներարկի և թեթեւ, օդաներն ծիծեռնակ մը թռուելով, ուրիշ չիկուի մը, բարձրանակ, նուրբ, իրեն չափ վայելչա-

զգեստ, և գրեթէ նոյնքան դեղեցիկ, թէև չատ աւելի հասուն, դիմաւորեց զինքը բազկատարած։

— Սիրելի օրիորդ Թրէյսի, ինչ ուրախութիւն և ինչ բաղդաւորութիւն որ ձեզի կը հանդիպիմ. մրաքդ կանցնէլիք։ Ձիշտ այս պահուն ձեր սիրուն անձովը զբաղած էի։ Կը խորհէի երկուսդ մը գրել ձեզի զլխուս մէջ ունեցած փոքր ծ՝ ոգերի մը մասին։ Բայց ա՜ա ա՜ի՜ի՜ մը քեռանցի միաքս բացատրելու, ինչ որ աւելի լաւ է քան նամակով ըսելը, այնպէս չէ՞։

Այսպէս խօսողը ուրիշ մէկը չէր բայց եթէ օնորալի Տիկին Ալպմարլ, ծրգաւորութիւն հոգած կինը, ամենուրեք փնտռուած, որուն յամառ ալքերութիւնը զարմանք կը պատճառէր. վասնզի իր հարստութիւնը մեծ բան մը չեր, ճաշակները բաւական էին, և ամէն մարդ գիտէր թէ մէկէ աւելի հարուստ և ատրճանաւոր միարդի ուրեքութիւնը պիտի ամուսնանայն իրեն հետ քրիստ այրի։ Բայց մինչեւ հիմա ոչինչ կրցած էր համոզելու զինքը յանդրդ մը տալու հանդուցեալ Ալպմարլի, և խնդրի ու սիրուանութեան կցուած այս յամառութիւնը գեղանի աշխարհիկ կնոջ համար կասեցնէր ցոլորովին մտանաւոր կրքերանքը մը, այսպէս յարգանքը ուեղցնելով ամենուրեք իր հանդիպած հիացումին վրայ։ Միրիէլ, թէեւ մտնապէս կը նախընտրէր այս պահուս իր մտածումներուն հետ միանակ մնալ, ճիշ մը ըրաւ չնորհալիօրէն պատասխանելու զինքը ողջունող խօսքերուն։

— Վրա՛ս կը խորհէիք և նամակ պիտի գրէիք ինձի, ըսաւ ժպտուն։ Թողէք որ դիտնամ թէ այդ պատիւը ինչ կ'արժէր ինձի։

— Ա՜հ։ Սպիտակազգեստ փոքրիկ պա՛ռանդէս մը կը կազմակերպեմ ասնելու համար գաւառէն եկող դեռատի ազգականուհիի մը ժամանումը. հոն տես-նել կ'ուզեմ մեկն դեռատի և սիրուն դէմքեր, և ասով ըսած կ'ելլամ թէ ինչո՛ւ կը մտածեի ձեր վրայ։ Ապահոված եմ ընտիր դաշնակարի մը ազակցութիւնը, պիտի ունենամ չատ ծաղիկներ, ջանի մը ծամելիք ազուոր պղտիկ բաներ... մէկ խօսքով, կը յուսամ թէ օրդան պիտի ըլլայ։ Ձեզ ծովուն եզերքը դիտնիրեմ. վայրկեան մը առաջ մեկն իմացաք թէ Լոնտոն անցած էք, և իսկոյն խորհեցայ խնդրելու ձեզմէ որ մեզի հետ ըլլաք։ Փոքրիկ հանդէս մը ընելու համար է։ Մի ըսէք թէ արդէն բռնուած էք, թէ չպիտի կրնաք գա՛... սասսիկ յուսախար պիտի ըլլամ։

Միրիէլ Պ. Սալիքրի մէկ յանձնարարութիւնը յիշեց. «Եթէ ձեր բարեկամներէն հրաւէր մը ըլլայ ձեզի, մի մերժէք»։ Փոքրիկ Ալպմարլ իր բարեկամուհիներէն չէր, բայց իր ընկերութեան բուրիւններ զոհ կ'երթան եաթաղանին։

Անգլիոյ ռուս բանակը իր յաղթանակները կը շարունակէ։ Սերբերը ապստամբութեան դրօշ կը բարձրացնեն ու կը միանան Ռուսերուն։ Այս վերջինները կը գրաւեն Սիլիսդրէն, կ'այրեն Ռուսճուքը և կը պաշարեն արքունի բանակը Շումնուի մէջ։

Անշուշտ ռուսական բանակները անարգել պիտի կրնային շարունակել իրենց յաղթական խաղացքը, եթէ Նաբոլէոն Պոնապարթ պատերազմ հրատարակած չելլար Ռուսիոյ դէմ (1812 մարտ 17)։ Ռուսիոյ անկէ հաղիւ տասնեւհինգ օր եաք (Ապրիլ 3) Պուքրէշի դաշնադրութիւնը կամ խաղաղութիւնը կը կնքուի Ռուսիոյ և Թուրքիոյ միջեւ։ Ռուսիա չատ բան մը չկրնար շահիլ այդ դաշնադրութենէն։ Նոյնիսկ կը հրաժարի Մոլտավիան ու Վալաքիան հովանաւորելէ։

Նաբոլէոնեան կռիւներէն եաք, Արեւելեան Հարցի էն հետաքրքիր երեւոյթներէն մէկն է որ երեւան կուգայ։

Ռուսական յարատեւ պարքները, քաղաղութիւններն ու գրամները Թուրքիոյ ոչ իսկ տարբերուն մէջ սկսեր էին արթնցնել ազգային վերազարթումի յոյսն ու երազը։ Ազգային գիտակցութեան և անկախութեան բջջումը վառուած ցեղերուն ամենէն առաջինը Յոյներն էին։ Սերբերը, Վալաքները եւայն եւս Յոյներու նման ունեցած էին իրենց զարթումի մեսիները, բայց իրենց աշխարհագրական դիրքն ու ցեղային կազմը պայմանները չէին նպաստած իրենց գաղափարի կանուխ իրականացման։ Մոլերկրականի, Եգէականի, Ադրիականի բոլոր կղզիներուն մէջ, Մոռայի մէջ կ'ապրէին արդէն Յոյներ. ասոնց ոչինչ էին խոնարհած Թուրք ցեղին ասջեւ։ Մոլտավէրի յատուկ իրենց կենցաղը անջնջել բրած էր զիրենք Թուրքիոյ միւս ոչ իսկ տարբերու հպատակութեան կենցաղին։ Թուրք տիրապետութիւնը գրեթէ անդգայն էր այդ ապատամ կղզիներուն լերկ կողերուն վրայ։

Այդ էր պատճառ որ միայն պայքարներ ունէին անոնք իրենց տիրապետողներուն հետ։ Երբ ռուսական բրբբականան ալ եկաւ արթնցնել իրենց մէջ անկախութեան տենդը, սկսաւ ծայր տալ իսկական յեղափոխութիւնը։

Միւս կողմէ սակայն Թուրքերը կամ Թուրք կառավարութեան ներկայացուցիչները, ծանրաթամբով յոյն շարժումին, սկսան ձգելու միջոցները ձեռք առնել։ Ցունական հարց է սոնդեներ, պէտք էր մէկներեն վերցնել զայն։ Ասոր մրակ միջոցը անդուլ բռնութիւնը, ջարդերն էին։ Սկսուեցան այնուհետեւ բազմապատկուիլ արդէն լակ բազմաթիւ հարցատարութիւնները, առեւանգութիւնները, թալանները, խմբական կամ մասնաւոր սպանութիւնները, եւն. եւն.։ Մէկ խօսքով ամբողջ Յունաստանը դարձաւ դժոխք, ուր սկսան տապալիլ Յոյները։

Սակայն ճնշումն ու հարստահարութիւնները, բռնութիւնն ու հալածանքը սահմանուած էին աւելի եւս արծարծելու յեղափոխական կրակը։ Ամբողջ 7-8 տա-

կը վերաբերէր, անոր համբաւը անարատ էր, և Միրիէլ մերժելու համար օրինաւոր պատճառ մը չտեսաւ, բացի սա՛ պարզայն թէ ինք պիտի երթար ցաւակեր և զբօսնուր մինչ Այրքը թերեւս նոր եղերական դէպքերէ պիտի ազատէր։ Հնդունեց ուրեմն և չնորհալից կերպով վայրկեան մը խօսակցեցաւ զանազան դիրքերու վրայ, Տիկին Ալպմարլ դրուծածելով բոլոր իր համակրելիութիւնը իր ընկերուհին հրապուրելու և գերելու համար։

Բան վայրկեանէ վերջ ժամացոյցը նայեցաւ.

— Բայց ահա չատախօսութեան առթով ինքզինքս կը մոռնամ թէ ուշ մնացի։ Պէտք է գրեմ. մարդու կ'սպասեմ ժամէ վերջն. հապա հասնելու ժամանակ ունիմ։ Բարեբախտաբա՜ղ կասաք դուն է երկու ատամով ուտելու պիտի ըլլամ։ Լոկ դո՛ւք։

— Կարծեմ թէ ես ալ պիտի քաշուիմ—

— Կաղքերնիդ կ'սպասէ։

— Բայց ոչ, պարզ կասք մը պ՝ուն զարձեմ։

— Թոյլ տուէք ինձի ձեզ մը ասաղարկելու։ ձեզի իմ կասքիս մէջ և ձեզ ասնելու, ըսաւ արագօրէն Տիկին Ալպմարլ, և սատանայական փայլակ մը՝ զոր Միրիէլ չտեսաւ կամ չկրցաւ մեկնել, կ'ասնցնէր անոր սև աչքին մէջէն։

(Շարունակելի)

րիներ անհաւատալի կոիւ էր մղուած Փոքրասիոյ ու. կողմերուն մէջ։

Այդ յոշնաներուն Ռուսաց կայսրն էր. Նիկոլայոս Ա.։ Ան համամիտ չէր որ Յոյներ քաղաքներուն իրենց ըմբոստական յարմումին մէջ, բոլոր Յոյները խրոխտվարներ էին իրեն համար։ Եւ սակայն Մեծն Պետրոսի, Եկատերինէի քաղաքականութեան տեսակետով Յոյներուն յարմումը արհամարհելի միջոց մը չէր։ Թուրքիան ոչնչացնելու, հարուածելու դեղեցիկ առիթ մըն էր ան։ Հետեւաբար Ռուս կառավարութիւնը գաղտնապէս կը քաջալերէ յոյն յարմումը, Մոլաուիոյ փախստական իշխանը Ալեքսանդր Իպսիլանթի, ինչպէս Միրալ պէյ օժանդակուելիւն կը գտնեն Ռուս պետութենէն։ Եւ սակայն յոյները ոչ կ'ելնեն, հակառակ յարմումով կը սկսին ջարդել բոլոր իրենց գաւառի Թուրքերը։

Թուրք խուժանը կը գրգռուի, Համիտ Բէյ նոյն այդ յեղափոխականներու դաւադրութեամբ, հեռացեալ կը յարմարուին, կ'սպաննուին յոյն երեւելիներ, քահանաներ, եպիսկոպոսներ, Յունաց Լիզորիոս Պատրիարքը կը կախուի ու Պոլսոյ փողոցներէն կը քաշկռտուի։ Բոլոր Յոյները վրէժ կը գտնեն, ոչի կ'ելնեն։

Այդ բոլոր խժդժութիւններն ու յարմումը արձագանգ կուտան Եւրոպայի մէջ։ Ռուս գիւանագէտները կ'սկսին գործել։ և 1826 ապրիլ 4ին Բէնդերսպուրկի մէջ կ'ստորագրուի անգլիա-ռուսական համաձայնագիր մը, օրով կ'որոշուէր յայտարարել Յունաստանը իբրեւ կիսանկախ պետութիւն Սուլթանին հարկատու։

Բէնդերսպուրկի համաձայնագիրը չատով նոր փոփոխութիւն մըն ալ կը բերէ. 1827 Յունվար 6ին Լոնտոնի մէջ կը կնքուի գաղնագրութիւն մը, որուն ակոյ միայն կ'ստորագրեն Անգլիան ու Ռուսիան, այլ և Ֆրանսան, և այդ գաղնագիրը կը նշանակէրէ Բէնդերսպուրկի համաձայնութեան որոշումը։ Երեք պետութիւնները կ'որոշեն դիմել Թուրքիոյ և սահմանել զայն որ Յունաստանի անկախութիւնը հայտնէ։ Հակառակ պարագային պիտի միջամտեն բանի միջոցներով։

Սուլթան Մահմուտ չոր կերպով կը մերժէ երեք դեսպանները առաջարկը։ Եւ որ աւելին է, եգիպտոսի Ալի փաշային օգնութիւնը կը դիմէ։ Թուրք և եգիպտական հատ որդիրը Ալի փաշայի որդուն Իբրահիմ փաշայի հրամանատարութեամբ կ'ուղարկուի դէպի Մոռա։ Հոն կը հանին նաև ֆրանսական և անգլիական վիճակի մարտանաւերն ու ռուսական 9 նաւերը։ Նաւարինի ծովամարտը պատմական է ու փառաբեր գաղնակից զորութեան համար։ Թուրք-եգիպտական ծովագնացը ոչնչացաւ, չորս 65 նաւ, իսպառ կը փնանայ ու կը խորտակուի։

Այս պարտութեան լուրը կը կատղեցնէ Սուլթանը, որ բարկութեամբ պատերազմ կը յայտարարէ Ռուսիոյ դէմ։ Թ. դարու ամէնէն ահարկու ռուսերէնքական պատերազմն է ան։

Անգլիական, ֆրանսական և ռուսական դեսպաններ կ'ստորագրուին Պոլիսէն, 1827 դեկ. 18ին կ'սկսին պատերազմը։

Ռուսական յաջողականներ իրենց նախորդներ կը գերազանցեն այս անգամ։ Ռուսական բանակները երկու թեւի կը բաժնուին։ Աբխազական բանակին ընդհանուր հրամանատարն է Տիպիչ Տէլա Մարէյալ, իսկ Արեւելեան բանակինը՝ Բասկեւիչ։ Տիպիչ հեռանկար կը գտնէ Իպրահիլը, Անապան, Գազարգը, Շումնու, Վարնա, Սիլիսթրէ, Բուսուգ, Դրբզ Բիլիսէ, Լիւլէ Պուրկաս, Նէյի եւ Էսկի Զաղարա, Խարնէ, Մալկարա, Գէլիպոլը, Զորլու, Սիլիվրի են։ Իսկ Բասքեւիչի բանակը քայլ առ քայլ և ամրոցի զոհողութիւններով կը գրաւէ Կարսը, Ախլցխա, Գայարիա, Թափրան գալէ, Էրզրում, Տարպիզոն, Բաբերդ ևն։

Պոլիսը ձգնաժամը կ'անցնէ, օրվը կը սիրէ։ Սուլթանը կը դիմի նախ Ֆրանսական և Անգլիական դեսպաններն հրաւիրելու։ Ա.ա Դերման դեսպանը միջոցը կ'ըլլայ ու 1829 սեպտ. 14ին կ'ստորագրուի Էդիրնէի խաղաղութեան դաշինքը։

Այդ դաշնադրութիւնը կը բաղկանար 12 յոդուածներէ, որոնք կը տարածդրէին.

Ա. Մոլաուիոյ և Վալաքիայի անկախութիւնը, անոնց մէջ Ռուս դատաւորներ պիտի դրուէին։

Բ. Ռուսիոյ պիտի մնային Ախլցխա մինչեւ Կարս, Անապա, Փոթի, Ախալքալէք և այլն։

Գ. Օսմ. կառավարութիւնը պիտի վճարէր Ռուսիոյ 11 միլիոն Վենետիկեան ոսկի։

Դ. Եւրոպական վտճառականի նաւերը անարգել պիտի երթեւեկէին Մարմարայի մէջ։

Ե. Եւրոպական նաւերէն մէկ նաւ միայն պէտք եղած ատեն պիտի կրնար մտնել Պոլիս ու մնալ մինչեւ մէկ ամիս։

Զ. Օսմ. նաւատորմիղը Վոսփորի նեղուցէն դուրս ելելու իրաւունք չունէր։

Է. Մէկուկէս տարի պայմանաժամ պիտի տրուէր Թուրքիոյ հաղորդ ոչ իսլամներուն իրենց ուզած երկիրը գաղթելու համար։

Ը. Յունական ապստամբութեան միջոցին ասերուած կամ վնասուած յունական չինքերը Օսմ. պետութիւնը կը խոստանար տալ։

Թ. Յոյները պիտի չլսուին անկախ թաղաւորութիւն։

Ժ. Ալի. Հելլենական Նաւերը ազատ պիտի ելլան երթեւեկել ամէն կնգմ, յոյն դրոշը պիտի ելլայ կապոյտ պատանեաւ։

ԺԲ. Թուրքիոյ հպատակները, որք են Յոյները, Հայերը, Հռովմէական Հայերն ու Հրեաները, ազատ պիտի ելլան իրենց ընտրած կրօնն ուզենալու, Օսմ. կառավարութիւնը հաւասար բանտարարում չպիտի գործադրէ, ևն։

Այս բոլոր պայմանները ռուսական յաղթանակներ էին, թէեւ անհամապատասխան իրենց զինուորական յաղթանակներուն։

Վերերորդ յոդուածով Թուրքիոյ ծովային ոյժը կը նուազուէր. իսկ ԺԲ. յոդուածը Ռուսիոյ միանգամայն նրագը փայփայող և միջամտութեան ամենէն ընտիր միջոցը կը ընձեռէր իրեն։

Թուրքիա մեծապէս հարուածեր էր այս պատերազմին, որուն թեթեւ Գալգանեան պատերազմը միայն պիտի կրնար հաւասարիլ։ Եւ սակայն անով չէր վերջանար Ռուսիոյ միջամտութիւնը։ Ասիթ ներ չատ եղան իրագործելու համար զայն։ Յաջորդով կը տեսնենք։

ՄԵՍՐՈՊ

ԽԱԶԸ ՀԱՄԲՈՒՐԵԼ ԿՈՒՏԱՆ

ՏԷՏԷ ԱՂԱՃԻ ԻՍԼԱՄՆԵՐՈՒՆ

ՄԶԿԻԹ ՄԸ ՕԴԸ ՀԱՆՈՒԱԾ

Տէտէ Աղաճի Թուրք վարժարանին անուէն Եուսուֆ Բէնան պէյ հեռաւեալ կերպով կը պատմէ իր տեսածները.

Գրէթէ երկու ամիս անցած է այն օրէն ի վեր, բայց իմ աչքիս առջեւ տեղի ունեցած դէպքերը անքան սոսկալի էին որ կարելի չէ վայրկեան մը իսկ մոռնալ զանոնք։ Երեքշաբթի օր մըն էր։ Առաւօտ իմացանք որ օսմ. զինուորներու և Գուլկար Գոմիթէճիներու միջեւ ընդհարում մը պատահած է քաղաքին շրջակայքը։

Ժամը Յունէօթն, քաղաքը անմեռաւոր եղաւ։ Իսլամները փախան հիւսիսարեւելեան թաղամասերը, տարբ վարժարանները, մեծարանները, մեծարգոյանքը և մոռնուորներու տուներ։ Նոյ ալ ուստ. հիւպատոսարանը ապաստանեցաւ։ Ճանկարծ լսուեցաւ զարհուրելի պայթիւն մը, որ հիւպատոսարանը ցնցեց և միւնոյն տան քանի ծուխ մը և փշրի յարձակներ բարձրացան դէպի վեր։ Քաղաքին մէջ տիրոյ մանապիտ լռութեան յանկարծ ոտքերին ոտքերն և որոտաձայն ձայներ։ Գայթուլները իրարու յանկարծ դարձան մէջ Գուլկար դարձան մէջ։ Մեռեալի մը մէջ հարիւր հազար, կին, տղայ, ծերուն։ Նոյն իսկ տեղ երկնցնելու տեղ չկար և ոտիս մը մնացինք այս վիճակին մէջ։ Առաջին գիշերը, 10ի չափ պուլկար զինուորներ, սուրիսաւոր հրացաններով, եկան և մեր մէջ վառերին և այդ մոտերուն լայնքով զատեցին 20-25 ազիկներ ու միասին տարին։ Սրտայոյզ տեսարան մըն էր տանց բաժանումը իրենց մայրերուն եւ հայրերուն ծոցէն։ Միւս օր դժբախտ ազիկներէն ոմանք դարձան, իսկ միւսները վար գրուեցան և ո՛չ օր գիտցաւ անոնց ի՞նչ եղաւ բլլալը։

Վերջապէս գալու հանդիսին մեզ դարձուցին, որուն դրան առջեւ մոլեռանդական արտասուքներ մը սեղի ունեցաւ։ Դարձուցին գալու եկող իսլամներուն հարուրներ տարի խայր, և ամենաիրար ընդդիմութիւն մը ընդունելու ինչ։

ԱՏԱՆԱՅԻ ՄԷՋ

«ՀԱՑ ԱՒԱԶԱԿԱԽՈՒՄԲ»

«Թանինի երեկուան թիւին մէջ կը կարդանք։ Ասանայի Նահանգին Հաճրն գաւառակին մէջ գտնուած Տիգրանեանի աւազակախումբը գիշերով յարձակեցաւ Հայոց առաջնորդին և գայմագամին ընակարանին վրայ և առաջնորդին երկու ասկի առաւ։ Աւազակախումբը թեւ յայտարարեց թէ իր զէնքերուն շնորհիւ մէկ գիշերուան մէջ հազար ասկի պիտի հաւաքէ, բայց գիւղական ներքին գործոց նախարարութիւնէն ստացած խիստ հրամանին վրայ, իսկոյն զորք զրկեց և յետոյ բազմաթիւ մէկերներն չորս մահեալ և միւսները ողջ վիճակի մէջ ձերբակալեալ ասաւ։ Ժողովուրդը գոհ մնացած է որ երկար տանէ ի վեր կառավարութիւնը զրաւեցնող այս աւազակները ձեռք անցան։

Ծ. Ա.— Հաճրնի առաջնորդին կողոպտուած ըլլալուն մասին տեսէ լուր հասած չէ Պ.-ուրիարքարան։ Այս պատահառաւ զարմանալի կը թուի մեզ «Թանինի» այս լուրը։

ՀՐԵԱՅԻ ՄԸ ԱՌԱՀԱՐԿԷ

Սալոնիկէն (Ռուսէօխա, հարաւային Ափրիկէ) Եայիմ կալանքէ անուն օսմանցի հրեայ մը հեռաւեալ նամակ ուղղած է Փոնտ. Թերթի մը.— Ներփակ կը զրկեմ ձեզ պատէնը առաջարկի մը, զոր ըրած եմ Մեծ Եպարքոսին և Ելմասկան Նախարարին։ Կը տենդեմ թէ Պալքանեան ազգութիւնները ինչպէս պատերազմ կը մղեն մեզի դէմ յանուն Խաչին և թէ Եւրոպա ինչպէս կը համակրի քրիստոնեաներու այս խաղաղ յարձակումին ընդդէմ իսլամներու։ Նոյն իսկ ազատասոն ճանչցուած Եւրոպացիներն ալ կը քաջալերեն այս խաչակրութիւնը։ Ժամանակ է որ Իսլամները միանան և հայրենիքին փրկութիւնը համար աչքատ։

*** Ահաւասիկ այն առաջարկը, որ եղած է Մեծ Եպարքոսին։— Հնդկաստանի մէջ 15000 մկիթիներ կան։ Այս մկիթներէն իւրաքանչիւրը անչարժ կալուածներ ունի, որոնց տարեկան հասոյթը քանի մը միլիոն ռուպի կը հասնի։ Այս դրամը պանդանքներուն մէջ դրուած է և ամէն տարի կ'ստուգաբանայ։ Եւ երբ վերջինս իսլամական օրէնքը կ'արգիլէ տոկոս առնել, պանդանները այդ տոկոսը յատկացուցած են միսիոնարներու։ Ինչպէս տոկոսը, նոյնպէս մայր գումարը չի դարձուիր, որովհետեւ իսլամ հասարակութիւնը պէտք չունի։ Արդ, կարելի՞ է որ Շէյխ Իսլամին կողմէ ֆէթվա մը հանուի և այս տոկոսը դարձուցուի։

ԳԱՀԱԺԱՌԱՆԴ ԵՌԻՍՈՒԹ ԻԶՔԷՏՏԻՆ ԷՖ. ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Կը տեղեկացուի թէ գահաժառանգ ֆրեան Եուսուֆ Իզզէտտին էֆ. մեծդիր է ռազմիկայ գաղան ուղեւորութիւն մը ընել դէպի Սուրիա։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԴԻՄՈՒՄ Կ'ԸՆԷ ՍՕՖԻԱՅԻ ԴԱՀԼԻՃԻՆ ՄՕՏ

Գերլինէն փետր. 1 թիւով «Օսմանիչէր Լոյսի» ուղղուած մասնաւոր հեռագիր.— «Տէյլզ Թելէկրաֆ Զայթունկ» Պոլսոյ գերման դեսպան պատ Վանկենհայմի կողմէ արտասանուած ճառին մէկ պարբերութեան առթիւ ֆրանս. թերթերուն հրատարակութիւնները կը հերքէ և կ'ըսէ թէ անոնք նոյնքան անհեղի են, որքան յայտնի է որ Սուրիոյ և Լիբանանի ժողովուրդը ֆրանս. գործակալներու կողմէ կը դրդուի լայն ապատութիւններ ու նոյն իսկ ինքնօրինութիւն պահանջելու համար։ Ֆրանս. մամուլը կը հաստատէ թէ ասիական Թուրքիան երկար կենալ մը չի կրնար ունենալ այլեւս և անոր գոյութիւնը ծանր սպառնալիքի տակ է։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՄԷՋ Ի՞ՆՉ ԿԸ ԽՈՐՀԻՆ

Բարիզէն Փետր. 1 թիւով ռատցուած մասնաւոր հեռագիր մը կ'ըսէ.— «Թան» կը փորձէ ապացուցանել թէ Թուրք ազգի փոփոխուած է որ պալքանեան դաշնակիցները մղեց քանակցութիւնները խզելու։ Թուրքիա դարձեալ զոր կ'ելլայ իր վարիչներուն։ «Թան» ուշագրաւ ուանդով մը կը չեշտէ երրեակ համաձայնութեան մեռեալ ոգեն։

ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Կը տեղեկացուի թէ գահաժառանգ ֆրեան Եուսուֆ Իզզէտտին էֆ. մեծդիր է ռազմիկայ գաղան ուղեւորութիւն մը ընել դէպի Սուրիա։

ԳԱՀԱԺԱՌԱՆԴ ԵՌԻՍՈՒԹ ԻԶՔԷՏՏԻՆ ԷՖ. ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Կը տեղեկացուի թէ գահաժառանգ ֆրեան Եուսուֆ Իզզէտտին էֆ. մեծդիր է ռազմիկայ գաղան ուղեւորութիւն մը ընել դէպի Սուրիա։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԴԻՄՈՒՄ Կ'ԸՆԷ ՍՕՖԻԱՅԻ ԴԱՀԼԻՃԻՆ ՄՕՏ

Գերլինէն Փետր. 1 թիւով «Օսմանիչէր Լոյսի» ուղղուած մասնաւոր հեռագիր մը «Տէյլզ Թելէկրաֆ Զայթունկ» Պոլսոյ գերման դեսպան պատ Վանկենհայմի կողմէ արտասանուած ճառին մէկ պարբերութեան առթիւ ֆրանս. թերթերուն հրատարակութիւնները կը հերքէ և կ'ըսէ թէ անոնք նոյնքան անհեղի են, որքան յայտնի է որ Սուրիոյ և Լիբանանի ժողովուրդը ֆրանս. գործակալներու կողմէ կը դրդուի լայն ապատութիւններ ու նոյն իսկ ինքնօրինութիւն պահանջելու համար։ Ֆրանս. մամուլը կը հաստատէ թէ ասիական Թուրքիան երկար կենալ մը չի կրնար ունենալ այլեւս և անոր գոյութիւնը ծանր սպառնալիքի տակ է։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՄԷՋ Ի՞ՆՉ ԿԸ ԽՈՐՀԻՆ

Բարիզէն Փետր. 1 թիւով ռատցուած մասնաւոր հեռագիր մը կ'ըսէ.— «Թան» կը փորձէ ապացուցանել թէ Թուրք ազգի փոփոխուած է որ պալքանեան դաշնակիցները մղեց քանակցութիւնները խզելու։ Թուրքիա դարձեալ զոր կ'ելլայ իր վարիչներուն։ «Թան» ուշագրաւ ուանդով մը կը չեշտէ երրեակ համաձայնութեան մեռեալ ոգեն։

ՄԱՆԶՈՒՄԻՆ ԼԵՌՆԵՐԸ

Ռուսիոյ դիմանկենական նրագը փայփայող և միջամտութեան ամենէն ընտիր միջոցը կը ընձեռէր իրեն։

Թուրքիա մեծապէս հարուածեր էր այս պատերազմին, որուն Թեթեւ Գալգանեան պատերազմը միայն պիտի կրնար հաւասարիլ։ Եւ սակայն անով չէր վերջանար Ռուսիոյ միջամտութիւնը։ Ասիթ ներ չատ եղան իրագործելու համար զայն։ Յաջորդով կը տեսնենք։

ՄԵՍՐՈՊ

ԽԱԶԸ ՀԱՄԲՈՒՐԵԼ ԿՈՒՏԱՆ

ՏԷՏԷ ԱՂԱՃԻ ԻՍԼԱՄՆԵՐՈՒՆ

ՄԶԿԻԹ ՄԸ ՕԴԸ ՀԱՆՈՒԱԾ

Տէտէ Աղաճի Թուրք վարժարանին անուէն Եուսուֆ Բէնան պէյ հեռաւեալ կերպով կը պատմէ իր տեսածները.

Գրէթէ երկու ամիս անցած է այն օրէն ի վեր, բայց իմ աչքիս առջեւ տեղի ունեցած դէպքերը այնքան սոսկալի էին որ կարելի չէ վայրկեան մը իսկ մոռնալ զանոնք։ Երեքշաբթի օր մըն էր։ Առաւօտ իմացանք որ օսմ. զինուորներու և Գուլկար Գոմիթէճիներու միջեւ ընդհարում մը պատահած է քաղաքին շրջակայքը։

Ժամը Յունէօթն, քաղաքը անմեռաւոր եղաւ։ Իսլամները փախան հիւսիսարեւելեան թաղամասերը, տարբ վարժարանները, մեծարանները և մոռնուորներու տուներ։ Նոյ ալ ուստ. հիւպատոսարանը ապաստանեցաւ։ Ճանկարծ լսուեցաւ զարհուրելի պայթիւն մը, որ հիւպատոսարանը ցնցեց և միւնոյն տան քանի ծուխ մը և փշրի յարձակներ բարձրացան դէպի վեր։ Քաղաքին մէջ տիրող մանապիտ լռութեան յանկարծ ոտքերին ոտքերն և որոտաձայն ձայներ։ Գայթուլները իրարու յանկարծ դարձան մէջ Գուլկար դարձան մէջ։ Մեռեալի մը մէջ հարիւր հազար, կին, տղայ, ծերուն։ Նոյն իսկ տեղ երկնցնելու տեղ չկար և ոտիս մը մնացինք այս վիճակին մէջ։ Առաջին գիշերը, 10ի չափ պուլկար զինուորներ, սուրիսաւոր հրացաններով, եկան և մեր մէջ վառերին և այդ մոտերուն լայնքով զատեցին 20-25 ազիկներ ու միասին տարին։ Սրտայոյզ տեսարան մըն էր տանց բաժանումը իրենց մայրերուն եւ հայրերուն ծոցէն։ Միւս օր դժբախտ ազիկներէն ոմանք դարձան, իսկ միւսները վար գրուեցան և ո՛չ օր գիտցաւ անոնց ի՞նչ եղաւ բլլալը։

Վերջապէս գալու հանդիսին մեզ դարձուցին, որուն դրան առջեւ մոլեռանդական արտասուքներ մը տեղի ունեցաւ։ Դարձուցին գալու եկող իսլամներուն հարուրներ տարի խայր, և ամենաիրար ընդդիմութիւն մը ընդունելու ինչ։

ԱՏԱՆԱՅԻ ՄԷՋ

«ՀԱՑ ԱՒԱԶԱԿԱԽՈՒՄԲ»

«Թանինի երեկուան թիւին մէջ կը կարդանք։ Ասանայի Նահանգին Հաճրն գաւառակին մէջ գտնուած Տիգրանեանի աւազակախումբը գիշերով յարձակեցաւ Հայոց առաջնորդին և գայմագամին ընակարանին վրայ և առաջնորդին երկու ասկի առաւ։ Աւազակախումբը թեւ յայտարարեց թէ իր զէնքերուն շնորհիւ մէկ գիշերուան մէջ հազար ասկի պիտի հաւաքէ, բայց գիւղական ներքին գործոց նախարարութիւնէն ստացած խիստ հրամանին վրայ, իսկոյն զորք զրկեց և յետոյ բազմաթիւ մէկերներն չորս մահեալ և միւսները ողջ վիճակի մէջ ձերբակալեալ ասաւ։ Ժողովուրդը գոհ մնացած է որ երկար տանէ ի վեր կառավարութիւնը զրաւեցնող այս աւազակները ձեռք անցան։

Ծ. Ա.— Հաճրնի առաջնորդին կողոպտուած ըլլալուն մասին տեսէ լուր հասած չէ Պ.-ուրիարքարան։ Այս պատահառաւ զարմանալի կը թուի մեզ «Թանինի» այս լուրը։

ՀՐԵԱՅԻ ՄԸ ԱՌԱՀԱՐԿԷ

Սալոնիկէն (Ռուսէօխա, հարաւային Ափրիկէ) Եայիմ կալանքէ անուն օսմանցի հրեայ մը հեռաւեալ նամակ ուղղած է Փոնտ. Թերթի մը.— Ներփակ կը զրկեմ ձեզ պատէնը առաջարկի մը, զոր ըրած եմ Մեծ Եպարքոսին և Ելմասկան Նախարարին։ Կը տենդեմ թէ Պալքանեան ազգութիւնները ինչպէս պատերազմ կը մղեն մեզի դէմ յանուն Խաչին և թէ Եւրոպա ինչպէս կը համակրի քրիստոնեաներու այս խաղաղ յարձակումին ընդդէմ իսլամներու։ Նոյն իսկ ազատասոն ճանչցուած Եւրոպացիներն ալ կը քաջալերեն այս խաչակրութիւնը։ Ժամանակ է որ Իսլամները միանան և հայրենիքին փրկութիւնը համար աչքատ։

ԳԱՀԱԺԱՌԱՆԴ ԵՌԻՍՈՒԹ ԻԶՔԷՏՏԻՆ ԷՖ. ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Կը տեղեկացուի թէ գահաժառանգ ֆրեան Եուսուֆ Իզզէտտին էֆ. մեծդիր է ռազմիկայ գաղան ուղեւորութիւն մը ընել դէպի Սուրիա։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԴԻՄՈՒՄ Կ'ԸՆԷ ՍՕՖԻԱՅԻ ԴԱՀԼԻՃԻՆ ՄՕՏ

Գերլինէն Փետր. 1 թիւով «Օսմանիչէր Լոյսի» ուղղուած մասնաւոր հեռագիր մը «Տէյլզ Թելէկրաֆ Զայթունկ» Պոլսոյ գերման դեսպան պատ Վանկենհայմի կողմէ արտասանուած ճառին մէկ պարբերութեան առթիւ ֆրանս. թերթերուն հրատարակութիւնները կը հերքէ և կ'ըսէ թէ անոնք նոյնքան անհեղի են, որքան յայտնի է որ Սուրիոյ և Լիբանանի ժողովուրդը ֆրանս. գործակալներու կողմէ կը դրդուի լայն ապատութիւններ ու նոյն իսկ ինքնօրինութիւն պահանջելու համար։ Ֆրանս. մամուլը կը հաստատէ թէ ասիական Թուրքիան երկար կենալ մը չի կրնար ունենալ այլեւս և անոր գոյութիւնը ծանր սպառնալիքի տակ է։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՄԷՋ Ի՞ՆՉ ԿԸ ԽՈՐՀԻՆ

Բարիզէն Փետր. 1 թիւով ռատցուած մասնաւոր հեռագիր մը կ'ըսէ.— «Թան» կը փորձէ ապացուցանել թէ Թուրք ազգի փոփոխուած է որ պալքանեան դաշնակիցները մղեց քանակցութիւնները խզելու։ Թուրքիա դարձեալ զոր կ'ելլայ իր վարիչներուն։ «Թան» ուշագրաւ ուանդով մը կը չեշտէ երրեակ համաձայնութեան մեռեալ ոգեն։

ԱՍՍՕՐՈՒԱՆ

ՄԵՐ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

«Իզմանի խմբագրատեղն քաղուած. — Երկուշաբթի իրիկուն ժամը եօթին դիւանագրարի պայմանաժամը կը լսուար։ Պատերազմ ը պիտի սկսի։ Մեր թշնամիները Բ. Դրան ռէուլութեանց ծանուցագրին տալիք պատասխանին առանց սպասելու, զինագաղարը խզեցին։ Նոյնպէս Ռուսերէնքիներն պետութեանց այսպիսի ընթացք մը բռնել չյանձնարարէին և չը աջակցիրին զանոնք, դաշնակիցները ուր-ինչ յանդգնութիւն մը պիտի չիրագէին։ Այդեղ Եւրոպա պիտի կրնայ Պուլկարները ետ կեցնել պատերազմէն։ Մենք չենք կարծեր որ կարելի ըլլայ առիկա։ Եւրոպա վախնալով որ ընդհանուր խաղաղութիւնը պիտի խանգարի, դարձեալ կ'ուզէ պատերազմի սիրոյի իր դիրքը պահպանել և ասոր համար կը փափաքի որ երկու հակառակորդները դարձեալ զենքի դիմին։

Ժողովուրդ մը ոյժով և քաղաքականութիւնով կը կառավարուի. ասոնք իրարմէ անբաժանելի են, իշխանութեան գլուխ անցնող Դանիքը պատասխան-ծանուցագրին մէջ կը հայտնէր թէ օսմանեան իրաւունքները քաղաքականութիւնով պիտի պաշտպանէ, մինչեւ մեր թշնամիները, առանց այդ պատասխանին սպասելու, ըսին թէ թշնամութեանց պիտի սկսին։

Այժմ ոյժն է որ գործ պիտի տեսնէ, կառավարութիւնը ոչ կուսակցութեան ալ պատկան, հայրենիքը վտանգի տակ գտնուած պահուն բոլորին ալ օգնութեան կը կարօտի։ Կուսակցական խնդիր չկայ այսօր։ Ներկայ աղէտը քաղաքականապէս լուծել կարելի էր կամ ոչ, այդ հարցի խնդիր է, այդ հարցերը իշխանութեան գլուխ անցնող դաշնիքն պիտի պատասխանեն ապագային։

Ներկայ դաշինքը Սուլթանին իրաւունքով կազմուած ըլլալով պատասխանատուութիւնը առանձնած է, բայց ատիկա միայն կառավարութեան վերապահուած չէ, այլ նաև ժողովուրդն ալ պատասխանատու է, որովհետեւ Աստուած չընէ, եթէ պատերազմին մէջ չյաղթենք, մեր դիրքը կը խախտի, անպատիւ, ակաթ ապդ մը կ'ըլլանք։

Թէեւ կը կարծենք թէ եւրոմական նեղ կացութեան մէջ կը գտնուինք, բայց թեթեւ ներկայ դաշինքը յիշեալ եւրոմական ազգությունը վերցնելու միջոցները-ը-ստած է։ Եւրոպա պատանցաւ մեզի դրամ չտալ և իր եւրոմական հասատութիւնները փակել առաւ մեր առջեւ։ Կառավարութիւնը ի հարկին կրնայ պատերազմական տուրք հաւաքել։ Ներկայ դաշինքը ինչ կը խորհի այդ մասին, չենք գիտեր. բայց ալեւտանիք դայն չընդունիր և չակարացնել և այսպիսի ազգատարի բռնութիւնն մեծութիւն ցոյց տանք, ապա կեցէ չէքիլիր։

բարերաշ ամբարներու, անասուններու, երկրագործութեան, արհեստներու և առհասարակ հանրային շինութեանց գործերը պէտք եղած կերպով պիտի քննէ ու երկու երկրաչափէ և ուրիշ մասնագէտներէ բաղկացած մշտական մասնախումբեր պիտի կազմէ և իր ծառայութեան տակ պիտի աշխատցնէ։

Ցանձնաժողովին կողմէ որոշուելիք վերջ Ընդ. ժողովին ներկայացուած ամէն տեղեկագրի մէկ օրինակը ժողովին գումարուելէն առաջ, կառավարիչին պիտի ներկայացուի, որու մասին կառավարիչը իր կարծիքները պիտի յայտնէ։

Ժողովը պարտաւոր է յիշեալ կարծիքներ նկատողութեան առնել։

5. Յօդ.— Կառավարիչը, տկի-երատարը, մէջթուպիները և մաքսային ու թղթատարական գլխաւոր անօրէնները, ժանդարմերիի հրամանատարները և սանիկանական անօրէնները, նահանգին, լիվանների և գաւառներուն նայիպները, որոնց տեղական լեզուին տեղակ ըլլալը պայման է, կ'որոշուին կեդրոնական կառավարութեան կողմէ, նահանգին կառավարիչը յիշեալ պայմանէն զերծ պիտի ըլլայ։

Մթիթարիներու և գայմագամներու նման վարչական պաշտօնեաները նահանգին կառավարիչին կողմէ պիտի որոշուին կեդրոնական կառավարութենէն վաւերացուելէ վերջ։ Իսկ նահիյներու մաքարները կառավարիչին կողմէ պիտի որոշուին տեղական ժողովրդէն ընտրուելու պայմանով։ Կառավարութեան միւս պաշտօնեաները տեղին ընակչութենէն պիտի ընտրուին և իրենց անուանման ու պաշտօնակատարութեան մասին դիրուած օրէնքներուն համաձայն պիտի ծառայեն։

ՕՏԱՐ ՔՆՆԻՉՆԵՐ ԵՒ ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆՆԵՐ

6 յօդ.— Միացեալ նահանգներին և կամ քաղաքական չաներ չենթադրող ուրիշ պետութիւններէն օտար խորհրդականներ և քննիչներ պիտի բերուին։ Ասոնք իրենց պահանջած պետութիւններէն պիտի ուղարկուին և թրքերէն, սրպերէն կամ ֆրանսերէն լեզուներէն մէկուն ծանօթ ըլլալնին պայման է։

Խորհրդականները ժանդարմերիի, դատական, ելեւմտական, թղթատարական հանքերու և քաղաքապետական գործերու մէջ պիտի ծառայեն։ Ընդհ. ժողովը եւ օտար խորհրդական մը պիտի ունենայ, որ վերջ յիշուած յանձնաժողովին պիտի նախագահէ։

Նահանգին ենթակայ ամէն մէկ լիվայի մէջ օտար քննիչ մը պիտի կարգուի, որ ի հարկին պիտի գիմէ իր գործին վրայ հսկող կեդրոնի օտար խորհրդականին։

(Շարունակելի)

ԱՍՍՕՐՈՒԱՆ

ՄԵՐ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

«Իզմանի խմբագրատեղն քաղուած. — Երկուշաբթի իրիկուն ժամը եօթին դիւանագրարի պայմանաժամը կը լսուար։ Պատերազմ ը պիտի սկսի։ Մեր թշնամիները Բ. Դրան ռէուլութեանց ծանուցագրին տալիք պատասխանին առանց սպասելու, զինագաղարը խզեցին։ Նոյնպէս Ռուսերէնքիներն պետութեանց այսպիսի ընթացք մը բռնել չյանձնարարէին և չը աջակցիրին զանոնք, դաշնակիցները ուր-ինչ յանդգնութիւն մը պիտի չիրագէին։ Այդեղ Եւրոպա պիտի կրնայ Պուլկարները ետ կեցնել պատերազմէն։ Մենք չենք կարծեր որ կարելի ըլլայ առիկա։ Եւրոպա վախնալով որ ընդհանուր խաղաղութիւնը պիտի խանգարի, դարձեալ կ'ուզէ պատերազմի սիրոյի իր դիրքը պահպանել և ասոր համար կը փափաքի որ երկու հակառակորդները դարձեալ զենքի դիմին։

Ժողովուրդ մը ոյժով և քաղաքականութիւնով կը կառավարուի. ասոնք իրարմէ անբաժանելի են, իշխանութեան գլուխ անցնող Դանիքը պատասխան-ծանուցագրին մէջ կը հայտնէր թէ օսմանեան իրաւունքները քաղաքականութիւնով պիտի պաշտպանէ, մինչեւ մեր թշնամիները, առանց այդ պատասխանին սպասելու, ըսին թէ թշնամութեանց պիտի սկսին։

Այժմ ոյժն է որ գործ պիտի տեսնէ, կառավարութիւնը ոչ կուսակցութեան ալ պատկան, հայրենիքը վտանգի տակ գտնուած պահուն բոլորին ալ օգնութեան կը կարօտի։ Կուսակցական խնդիր չկայ այսօր։ Ներկայ աղէտը քաղաքականապէս լուծել կարելի էր կամ ոչ, այդ հարցի խնդիր է, այդ հարցերը իշխանութեան գլուխ անցնող դաշնիքն պիտի պատասխանեն ապագային։

Ներկայ դաշինքը Սուլթանին իրաւունքով կազմուած ըլլալով պատասխանատուութիւնը առանձնած է, բայց ատիկա միայն կառավարութեան վերապահուած չէ, այլ նաև ժողովուրդն ալ պատասխանատու է, որովհետեւ Աստուած չընէ, եթէ պատերազմին մէջ չյաղթենք, մեր դիրքը կը խախտի, անպատիւ, ակաթ ապդ մը կ'ըլլանք։

Թէեւ կը կարծենք թէ եւրոմական նեղ կացութեան մէջ կը գտնուինք, բայց թեթեւ ներկայ դաշինքը յիշեալ եւրոմական ազգությունը վերցնելու միջոցները-ը-ստած է։ Եւրոպա պատանցաւ մեզի դրամ չտալ և իր եւրոմական հասատութիւնները փակել առաւ մեր առջեւ։ Կառավարութիւնը ի հարկին կրնայ պատերազմական տուրք հաւաքել։ Ներկայ դաշինքը ինչ կը խորհի այդ մասին, չենք գիտեր. բայց ալեւտանիք դայն չընդունիր և չակարացնել և այսպիսի ազգատարի բռնութիւնն մեծութիւն ցոյց տանք, ապա կեցէ չէքիլիր։

ՏԷՐՈՒԹԵԱՆՑ ՍՊԱՌՆԱԼԻՔԸ

«Մանչեսթր Լոնտոնի թղթակիցը կը հեռագրէ.— Թուրքերուն վիճակէն իրազեկ եղող անձեր կը յայտարարեն թէ. «Մանչուռ Շէվքէթ փաշա երէկ և տէկի օր ընդունեց Մեծ Տէրութեանց դեսպանները։ Ստոյգ է որ անոնց յայտարարութիւնները ազդեցութիւն գործած են Վարչապետին վրայ էսիրնէն պահպանելու մասին անոր որոշումը ասոնցմէ մը խանութով։ Դեսպաններէն մանաւանդ Մանչուռ Շէվքէթ փաշայի ըսած են.— Մեծ Տէրութեանց կողմէ Թուրքիոյ արուած ծանուցագրին մէջ ըսուած է թէ օսմ. կառավարութիւնը կրնայ Եւրոպայի քաղաքական և նիւթական ազդեցութեան վտանգի, այսինքն թէ տէրութիւնք դիմումներ պիտի ընեն որպէսզի ուրիշ հողեր, ինչպէս նաև պատերազմական տուգանք չպահանջուին։ Ասկէ զատ տէրութիւնք պիտի չարունակեն դամ փոխ տալ Թուրքիոյ և հասոյթի ազբիւր ստեղծելու համար մաքսատուքի յաւելման պիտի հաւանին և իրենց ձեռքէն եկածը պիտի ընեն կղզիներու խնդիրը Թուրքիոյ նպաստաւոր կերպով կարգադրելու։ «Թէ մեր խորհուրդներուն ականջ չկախէք, պիտի ստիպուինք ձեր գործին բնաւ չխառնուելու։ Կը կարծուի թէ դեսպաններուն այս խօսքերը մեծ ազդեցութիւն գործած են Պոլսոյ քաղաքական շրջանակներուն մէջ։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՆԱՒԱՏՐՄԻՆ ՇԱՐԺՈՒՄՆԵՐԸ

Հռոմէն «Զայթոյի կը գրեն.— Արեւելքի մէջ հաւանական եղած երկիւղալի դէպքերու առջեւ պատրաստ գտնուելու համար, Իտալական կառավարութիւնը ետրեք մեծ զրմնաւորներէ և երեք յատնաւէ բազկացած տարմի մը կրկեց Եգիպտական կղզիներուն առջեւ, ծովակալ Վիալէի հրամանին տակ։ Այս տարմիզ առ այժմ Ադրիատիքի կղզիներուն առջեւ կը գտնուի։

Ասկէ զատ, առաջին նշանին վրայ Առեւելքի ջուրերը երթալու կազմ ու պատրաստ գտնուող ուրիշ նաւատորմիղ մը Սիկիլիոյ Ակիւսթա նաւահանգիստին մէջ կ'սպասէ։ Սկսեալ թարփիլանտոնը, որ Տրիպոլիէն Պէրութ օսմ. զինուոր փոխադրող նաւու մը կ'ուղեկցէր, հրաման ստացաւ Պոլիս երթալու։ Իտալական կառավարութիւնը որոշած է ամենայն խստութեամբ պահպանել իտալական շահերը Արեւելքի մէջ։

ՎԱՐԶԱՊԵՏ Մահմուտ Շէվքէթ փաշա

չարաթ գիշեր Բ. Դրան մէջ անցուց և երկի առուտ Պատրաստական պատուոնատունը երթալով Պոլսոյ Ճիշդին Տնօրէն Իսմայիլ Հաքքը և Թնդանօթաձիգներու ճիշդին ատրէն Ակի Բէքիզ փաշաները իր մօտ հրաւիրեց և պահ մը խորհրդակցեցաւ անոնց հետ։

ՀԱՅՈՑ ՊԷՅ ԼՈՒՍԹՈՒԼԱՀ. Սուրբ Յակոբեանց երեւելի մը, Դահաժամանդ Իշխան Նուսուզի Իզզէտթին էֆէնտի ներկայացաւ և սուրբական խնդիրներու վրայ տեսակցեցաւ։ Իշխանը մեծ շահագրգռութեամբ լսեց Հայոց պէյի տեղեկութիւնները և իր համակրութիւնը յայտնեց Սուրբիոյ ժողովուրդներուն։

ՆԱԻԿԻՆ Շէյխ իլ Իսլամ ձէմլէտ. տին էֆ. Եգիպտոս պիտի ուղեւորի։

Ա. ԿԱՐԳԻ Օսմանիկ պատուանշան տրուեցաւ Լիբիրնէի կուսակալ Խալիլ պէյի։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ «Լոյդ» պահականաւը Թրիէսթէ ուղեւորեցաւ, ուր ժամանակ մը պիտի մնայ։ Յետոյ շրջան մը պիտի ընէ, որպէս զի Եգիպտոս և Ասիոյաւ գտնուող գերման երիտասարդները բժշկական քննութեան ենթարկուին զինուորական ծառայութեան համար։

ՄԷԿ ՄԻԼԻՈՆ ՈՍԿԻՊ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ.— «Թանին» կ'իմանայ թէ Տէօշէ Պանքի և օսմ. կառավարութեան միջեւ մէկ միլիոն ոսկիի փոխառութեան մը համար կատարուած բանակցութիւնները աւարտեցան։ Երաշխաւորութիւնը պիտի կազմեն հրապարակ հանուելիք գանձումները։ Իբրեւ առաջին վճարում, 100 հազար ոսկի պիտի տրուի Ելմասկան նախարարութեան։

ԱԶԳ. պատգամաւորներու ժողովոյ միաբերը լուսաբանելու պատճառ ունեցող յանձնաժողովին կողմէ երէկ հրաւէր ուղղուեցաւ Դր. Զօնրտպ և Հմ. Հոռբսկան էֆէնտիներուն որ իրենց աջակցութիւնը նուիրեն։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՊԻՏԻ ՀԼԱՑ

Վիեննա, 1 Փետր. («Պրգտամ»).— Օսմ. կառավարութեան պատասխանատուները ցոյց տուին թէ ամենայն թաքնութիւնը կարելիութիւն կուտայ որ տէրութիւնք հայտարարեն համար միջոցներն։ Այս պատասխանը կը կարծուի թէ Բ. Դրան պատերազմը պիտի չվերջանայ։

Անգլիոյ և Դերմանիոյ քաղաքական շրջանակներուն մէջ կ'ըսուի թէ Բ. Դրան պատասխանը դեռին մը պարտուած է նոր բանակցութիւններու համար։

ՀԻՒՊԱՏՈՍԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

Վիեննա, 1 Փետր. (Իգտամ).— «Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ կ'իմանայ թէ իտալական կառավարութիւնը ձեռնարկեր կ'ընէ հիւպատասական միջազգային յանձնաժողով մը կազմելու, որպէսզի դաշնակիցներուն կողմէ Բուլկարի մէջ գործուած խժդժութիւններուն մասին քննութիւն կատարեն։

ՏԱՆԷՅԻ ԱԱՇՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆը

Վիեննա, 1 Փետր. (Իգտամ).— Ռիւթերի ստացած տեղեկութեան նայելով, Մ. Տանէֆ Անգլիոյ Արաքին գործոց նախարար Սրը է. Կրէյ յայտարարած է թէ դաշնակից տէրութիւնները որոշած են նոր քանակցութիւններու չսկսիլ, մինչեւ որ էսիրնէն ձեռք անցնին։ Սրը է. Կրէյ այս որոշումը հաղորդեց Օսմ. պատուիրակներուն։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԴԷՄ ՀՈՍԱՆՔ ՍԵՐԻՒՈՅ ՄԷՋ

Վիեննա, 1 Փետր. (Իգտամ).— Սերպիոյ մէջ պատերազմի դէմ հոսանք մը առաջ բերելու նպատակաւ քաղաքական կուսակցութիւն մը կազմուեցաւ։ Այս կուսակցութիւնը պատասխանութիւններ ուղարկեց Բալքանեան պատերազմը սկսելուն պէս Բաքարեան գաղտագրէ ընէ և տարբերական ընդանիքը Սերպիոյն վտարէ։ Ռոմիկանութեան նախարդ տերէրը կոսկոծելի անձերուն անունները իմացուցած է ձեռնհաս իշխանութեան։ Լրագիրներէն չատեր կը պահանջեն կառավարութենէն որ էսիրնէի առնէ գտնուած Սերպ գիներները եռ կանչուին։ Կը յայտնեն թէ Սերպիա ա՛ և է սգեա պիտի չքալ պատերազմ չարունակելով։

ՎԵՐՋԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Վիեննա, 1 Փետրուար (Իգտամ).— Անգլիոյ Արաքին գործոց նախարար Սրը Լուսաբա Կրէյ օսմանեան կառավարութեան կողմէ արուած պատասխան ծանուցագրին մասին վերջին խորհրդակցութիւն մը պիտի կատարէ դեսպաններու հետ։

ՍԵԼԱՆԻԿ ՏԱՐՈՒՍԱ ԲԱԶՄԱՄԱԹԵՐԸ

Վիեննա, 1 Փետրուար (Իգտամ).— Մարսիլիոյէն 120 տրգանարուած թրնգանօթ, 800 թօ՝ռ ռազմանիւթ և զէնք դրկուեցաւ Սելանիկ։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ ՆԱՒԱՀԱՆԴԻՍՏԻՆ ՓԱԿՈՒՄԸ

Վիեննա, 1 Փետ. (Իգտամ).— Սելանիկի նաւահանգիստը փակուեցաւ, այն վախով թէ Հայիտէ յանձնաը անարկելու յարձակում մը կը գործէ։

ՍԻՍՏՐ. ՄԱՐՈՒԼԸ

ԴԱՇՆԱԿՑԻՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

Վիեննա, 1 Փետր. (Սագան).— Թերթերը խօսիւ կը քննադատեն պուլկար կառավարութիւնը, կինադադարը իսկ բլա սէն համար։ Հեսյէ Ֆրայէ Բրէսէ կը գրէ. «Զինադադարը խպէր Պուլկարներուն համար յաջաքական օրայ մըն է։ Եւբպա քաղաքի մը թաղերուն համար պատերազմի ձեռնարկելը կը պարծանէ։ Ուրիշ թերթ մը կը գրէ. «Խարբէի կէսին յանձնուելուն հաւանութիւն յայտնելը նոր դակիճին խաղաղասիրութիւնը կ'ապացուցանէ։ Եթէ Եւրոպայի դիւանագէտները հաւատեան կը բաղձան, պէտք է Պուլկարիան յորդորեն որ չափաւորէ իր պահանջումները։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՑ ԹՆԴԱՆՕԹ ԿԸ ՆՄԱՆՆ

Վիեննա, 1 Փետր. («Սագան»).— Վիեննայի թերթերը կը գրեն թէ Շնայտէր գործարանը պատրաստ թնդանօթներ ծախած է Պուլկարիոյ։

ԴԵՍՊԱՆՆԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎԸ

Վիեննա, 1 Փետր. («Սագան»).— Լոնտոնէն առնուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ պատերազմին վերջակետը պատրաստելու համար դեսպաններ պիտի յաւուն կան իրենց դեսպանները և Ալպանիոյ ու կղզիներու խնդիրներով պիտի զբաղին։ Տարտանէլի մարձակայ կղզիները չէզոք պիտի հռչակուին և միւսները Յունաստանի պիտի տրուին եղեր։

ՌՈՒՄԻԷՆ ԴԱՀԼԻՃԻՆ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆԸ ԿԸ ՄԵՐԺՈՒԻ

Պուքրէշ, 1 Փետրուար.— Նախարարաց խորհուրդը թագաւորին յայտնեց թէ պատրաստ է հրաժարիլ, եթէ իր քաղաքականութեան աւելի կը յայտարի այս հրաժարականը։ Թագաւոր մերժեց։

ՏԷՐՈՒԹԻՒՆՔ ԴԻՄՈՒՄ ՊԻՏԻ ԶԼՆԵՆ

Բէօրլ, 1 Փետր.— «Բէօրլինչէ Զայթունգ» Պերլինէն կ'իմանայ թէ սխալ է որ տէրութիւնք Բ. Դրան մօտ հաւաքաբար դիմում պիտի ընեն պատերազմին առաջքը առնելու համար։ Ո՛չ օսմ. կառավարութեան և ոչ պալքանեան տէրութիւններ մօտ ո՛ և է ձեռնարկ եղած չէ։

ԹԼ ՊԱՏԵՐԱԶՄ, ԹԼ ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆ

Լոնտոն, 1. Փետր.— Ֆրանս. դեսպանը Մ. Տանէֆի յանձնարարեց Օսմ. դահիճին խաղաղաբեր ոգիին օգտուիլ։ Մ. Տանէֆ յայտնեց թէ ինք կը փափաքի հաշտութեան, և սակայն պատերազմին վերսկսելը արգելք մը պիտի չդրնայ նայուածքին ինքնելու գործին։ Մէկ կողմէն պատերազմը կը չարունակուի և միւս կողմէն կարելի է Ուրիի մէջ հաշտութեան բանակցութիւնները չարունակել։

ԱԼԷՆԻՋԼՈՍԻ ՄԵԿՆՈՒՄԸ

Լոնտոն, 1 Փետրուար.— Ալենիզլոս այսօր Բարիզի, Վիեննայի և Պեկրատի եմբասի Սեմանիկ ուղեւորեցաւ։ Իր մեկնումին առնն հետեւեալ յայտարարութիւնները բրաւ Ռիւթերի ներկայացուցիչին. «Հրաժեշտ չեմ ասեր, այլ ցտեսութիւն կ'ըսեմ։ Վստահ եմ թէ քանի մը շաբաթ հոգ դարձեալ Լոնտոն պիտի գանք և հաշտութիւնը պիտի կնքենք, սակայն անկէ առաջ հարկ է որ Թուրքիոյ պատերազմի դաշտին վրայ ընդունեն հաշտութեան բանակցութիւններուն էական կէտերը։»

ՎԱՌՆԱ ԵՒ ՊՈՒՐԿԱԶ ՓԱԿՈՒՄԸ

Բեթերբուրգ, 1. Փետր.— Ռուսական չազնուական ընկերութեան ծանուցումով ըլլալով որ Վառնայի և Պուրկազի նաւահանգիստները փակուած են, Պուլկարիոյ հետ ծովային հաղորդակցութիւնը ընդհատուեցաւ։

ՎԷՆԻԶԷԼՈՍ ԵՒ Մ. ՊՐԻԱՆ

Բարիզ, 1 Փետր.— Մ. Վենիզէլոս, որ «Բարիզ ժամանած» էր, Ֆրանսայի Սերպիոյ դեսպանին հետ տեսակցեցաւ։

ՍԵՐԲ ՍՊԱՅԱԿՈՑՈՒՆ ՆԱԽԱԳԱՀ

Պելկրատ, 1 Փետր.— Սերպ սպայակոյին նախագահ քանի մը օր հոս մնալէ ետք, Սկիպ գնաց։ Ֆրանսացի օդանաւորդ մը Պելկրատ ժամանեց և Սերպ բանակին մէջ իր ծառայութիւնը արամադրեց։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ Ա.Ս ԳԻՇԵՐ Կ'ՍԿՍԻ

ԵԹԷ ԱՆԱԿՆԿԱԼ ՄԸ ՉՊԱՏԱՀԻ

Մինչեւ այս տողերը գրուած վարկեանին, ո՛և է լուր կամ հեռագիր չկար թէ Տէրութիւնք պիտի մտնա. տեն պատերազմին առաջքը առնելու համար։ Բ. Դրան չրջանակներուն և Բեթլի քաղաքական չրջանակներուն մէջ ալ այն կարծիքը կը տարբէ թէ Պոլսոյ կամ Լոնտոնի դեսպանները ո՛ և է դիմում պիտի չընեն Օսմ. Դահլիճին կամ դաշնակից պետութեանց մօտ։ Ուրեմն, եթէ այսօր անակնկալ մը չպատահի թշնամութիւնները պիտի վերսկսին այս գիշերուընէ սկսեալ։

ՍՕՖԻԱՅԻ ԴԱՀԼԻՃԻՆ ՍՈՏ ԿԱՏԱՐՈՒԱԾ ԴԻՄՈՒՄԸ ԱՊԱՐԴԻՒՆ ԿԸ ՄՆԱՅ

Բ. Դրան չրջանակներուն մէջ նոյն իսկ մինչեւ այսօր կասպասի որ դիմում մը կատարուի Մեծ Տէրութեանց մօտ։ Թէեւ Մեծ Տէրութիւնք Սոֆիայի Դահլիճին մօտ բարեկամական դիմում մը կատարած են, սակայն այդ դիմումը վճռական հանգամանք մը չունենալուն պատճառով ո և է ազդեցութիւն չէ ունեցած։

ՊՈԼՍՈՅ ԴԵՍՊԱՆՆԵՐՈՒՆ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆը

Դեսպանները իրարու հետ տեսակցած լլալով, երէկ դրոյց եղաւ թէ տէրութիւնները պիտի միջամտեն հաշտութիւն գոյացնելու և պատերազմը արգիլելու համար, բայց առնուած տեղեկութիւններու համեմատ դեսպանները իրենց կառավարութիւններէն տեսէ հրահանգ չեն ստացած։ Հետեւապէս միջնորդութեան մասին չրլած զրոյցները կանխահաս են։

ԵՐԿՈՒ ԿՈՂՄԻ ԲԱՆԱԿՆԵՐՈՒՆ ՎԻՃԱԿԸ

Քանի մը ժամէն կ'ուարտի զինադադարին տրամադրած պայմանաժամը և այս գիշեր իսկ էր վերսկսին թշնամութիւններու։ Հիմնաքարական է գիտալ թէ ինչ գիրք ունին երկու հակառակորդ բանակները։ Տեսականօրէն, պատերազմի բանակները պէտք է գտնուին ճիշտ այն վիճակին մէջ, զոր ունէին զինադադարէն առաջ։ Էսիրնէի առջեւ Պուլկարները կը չարունակեն իրենց պաշարումի դիրքը։ Զաթալճայի առջեւ ալ կացութիւնը նոյն է, վասն զի պուլկար հրամանները, որոնք Տէրքօսի կողմէ կրցած էին յառաջանալ զինադադարի պահուն, եւ մղուեցան օսմ. զինուորներուն կողմէ։ Պալով կերպով, Պուլկարներուն Լասէմքեոյ մասին և և բրեք փոքր ամրոցներ գրաւելը առժամայ հանգամանք մը ունեցաւ, քանի որ նոյն օրն իսկ եւ մղուեցան օսմ. բանակին կողմէ։

Սակայն է որ երկու կողմէ ժամանակ ունեցան զօրանալու։ Զաթալճայի Օսմ. ամրութիւններ պաշտպանողական ալ աւելի լաւ դիրքի մէջ առուեան և 150,000 Օսմ. զինուորներուն վրայ նոր ու թարմ ոյժեր աւելցուցան։ Ընդհանուր կարծիքը այն է թէ դաշնակիցներ իրենց բոլոր ջանքերը պիտի կեդրոնացնեն Էսիրնէի վրայ, որ խնդրին հանգոյցը և բանակցութիւններու խլման պատճառն է։ Տրամաբանօրէն, թշնամութիւնները պիտի վերսկսին ա՛յ թէ Զաթալճայի, այլ Էսիրնէի առջեւ, ուր կը գտնուին զօր. Իսմանցի բանակը և Սերպ զօրախումբեր։

ԼՈՆՏՈՆԻ ԴԵՍՊԱՆՆԵՐԸ ԻՆՉ ԿԸ ԽՈՐՀԻՆ

Լոնտոնէն երէկ առնուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ դեսպաններու ժողովին մէջ խորհրդակցութիւնն կատարեւեւ, որոշուեցաւ որ ամէն դեսպան իր կառավարութեան հեռագիր ուղղէ և օսմ. դահլիճին պատասխան-ծանուցագրին վրայ անոր կարծիքը ասէ։ Դեսպաններ պիտի յայտնեն որ այդ ծանուցագիրը կրնայ իրենց հիմ ծառայել նոր բանակցութիւններու սկսելու համար և պիտի խնդրեն որ այս պարագան հաղորդուի Սոֆիայի դահլիճին։ «Ռիթէրը կ'իմանայ թէ քաղաքական չրջանակներու մէջ ալ այս կարծիքը կը տիրէ և կը հաստատուի թէ Մ. Տանէֆին Սրը է. Կրէյի տուած ակնարկութիւնը այս խնդրին հետ առնչութիւն ունի։

ՕՍՄ. ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՆԵՐԸ ԿԸ ՄԵԿՆԻՆ

Օսմ. պատուիրակները նկատելով որ պատերազմը վարը անխուսափելիօրէն պիտի սկսի, քանի որ յաղթ մեծ պետութեանց կողմէ ո և է ձեռնարկ տեղի չունենայ պատերազմը արգիլելու համար, վաղը պիտի մեկնին Լոնտոնէն։

ՎԱՆԱՅ ՄԷՋ ԱՆԴՈՐՐՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՏԻՐԷ

Վանէն երէկ իրիկուն Բ. Դուռ եկած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ նահանգին ամէն կողմերը անդորրութիւն կը տիրէ և պատերազմին վերսկսուելն առթիւ ամէն ոք պատրաստակամութիւն կը յայտնէ իրեն վիճակած պարտականութիւնը կատարելու։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐը

Վարչապետ Մահմուտ Շէվքէթ փաշա երէկ իր մօտ հրաւիրեց Պատերազմական նախարարութեան խորհրդական Ֆուատ. Զինուորական Խորհուրդի անդամ Հուրիյիս փաշաները զինուորական կարգ մը խնդիրներու վրայ խորհրդակցեցաւ անոնց հետ։

* Արաքային գործոց նախարար երէկ Պեռական Խորհուրդի պաշտամունքը երթալով խորհրդակցեցաւ Սախտ փաշայի հետ։

* Ելմասկան նախարար Բ. Փաթ ալէ երէկ իր մօտ հրաւիրեց խորհրդական Մրիրան Դարագաշեան, հաշուակալութեան դիւանի ատորէն Պէրպէրեան էֆ.ները. և ելմասկան կարգ մը խնդիրներու վրայ խորհրդակցեցաւ անոնց հետ։

ԱԶԳ. ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԺՈՂՈՎԸ ԵՒ ԲԻԷՌ ԼՕԹԻ

Ազգ. պաշտպանութեան ժողովը երէկ ալ նիստ գումարեց և կարգ մը որոշումներ ասաւ։ Իմիկ ալսը որոշեց չնորհակալութեան գիր գրկել Բիէռ Լոթիի, ինչպէս նաեւ Ժոսէֆի և Օսմ. դարը պաշտպանող գերման և աւստր. մամուլին։

ՔԻՈՍԻ ՀԵԼԼԷՆ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ ԿԸ ՄԵԿՆԻՆ

Քիոսի մէջ գտնուող Հելլէն զինուորական յանձնաժողովը պաշտպանութեան տակ փոխադրանքներ նստելով մեկնած են։ Ուր երթալնին յայտնի չէ։ Քիոսի մէջ մէկ վաշտ զօրք մնացած է։

ՄՕՆԻՊԷՕՆ,,Ի ԴԱԴԱՐՈՒՄԸ

«Մանիպէօն» զինուորական իշխանութեան կողմէ անպայման կերպով դադրեցուած ենթարկեալներու։

ՇԻՒԼԷՐԻ ՓՈՇՇԱՅԻ ՀԵՌԱԳՐԻՐը

Շիւլէրի փաշա էսիրնէն Բ. Դրան ուղղած մէկ հեռագրովը չնորհակալութիւն կը յայտնէ իրեն արուած ասիմանի քարձրացման տարիր։

ՊՈԼՍՈՅ ԲՆԱԿԻՉՆԵՐՈՒՆ ԿԵԱՆՔԸ ԱՊՈՒՆՈՎՈՒԹԵԱՆ ՏԱԿ է

Պէյնիրայի ծոցին մէջ սպասող օտար զրանաւորները որոնք զրկուած էին մայրաքաղաքիս քրիստոնեաները պաշտպանելու համար, չկրցան օգնիլ նեղուցին։ Օսմ. կառավարութեան առարկութեան վրայ թէ՝ մայրաքաղաքիս քրիստոնեաներուն կեանքը ապահովութեան տակ է արդէն։

* Պոլսոյ կեդր. հայամատառ ձէմալ պէյ երէկ Դերմանի դեսպանատունը երթալով, ըսաւ թէ օտար զրաւոնեաու. կողմէ ցանաբ զինուոր հանելու պէտք չկայ, քանի որ Օսմ. կառավարութիւնը ամէն ապահովութիւն տուած է։

ՆԵՐՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐԸ

ԳԻՂԱՅԻՆԵՐՈՒ ԿԸ ՀՐԱՒԻՐՈՒԻՆ ՉԻՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒՆ ԱՐՏԵՐԸ ՄՇԱԿԵԼ

Ներքին գործոց Նախարարութեան կողմէ հետեւեալ հեռագիրը ուղղուեցաւ զաւառային իշխանութիւններուն.

Հարիւր հազարաւոր երիտասարդ օսմանցիներ իրենց գիւղերը և իրենց զաւակները ձգելով հայրենիքի պաշտպանութեան փութացած են և այսօր զէնքի տակ կը գտնուին և թշնամիին դէմ կեցած են։ Ասոնց արտերը անմշակ և ընտանիքը ները երեսի վրայ մնացած են։

Գիւղերու մէջ մնացողները ինչպէս որ վատահ են թէ այս երիտասարդները անմնուիրութեամբ կը պաշտպանեն հայրենիքը, վերջիններն ալ պէտք է ապահով ըլլան թէ իրենց ընտանեկան գործերուն հոգը տարողներ չի պակսիր։

Հետեւապէս, այնպիսի պահու մը, երբ ամէն ոք ազգին և հայրենիքին պաշտպանութեան համար պէտք է աշխատի, գիւղերու մէջ մնացող օսմանցիներն ալ պէտք չէ պարապ մնան, այլ իրենց հայրենասիրութեան վիճակած պարտականութիւնը կատարելու են։

Այս պարտականութեան ամէնէն գլխաւորն է զինուորներուն գիւղ չգալուիլը անզգայի ընել և աշխատիլ որ անոնք իրենց վերադարձին տեսնեն թէ իրենց ընտանիքը և իրենց արտերը երեսի վրայ մնացած չեն։ Կառավարութիւնը պատրաստ է ամէն օժանդակութիւն ընծայել իրենց այս մասին։ Ուստի զինուորներու ընտանիքներուն վերաբերեալ գործերը պէտք է տեսնել և տեղի չտալ որ անոնք գանգատի ո՛ և է պատճառ ունենան։ Ասկէ զատ, անոնց եղանը և գուարը հանրային երաշխաւորութեան տակ պէտք է պահպանել, արտերը մշակել և պատրաստ սերմնցուները, եթէ ունին, ցանել, իսկ եթէ չունին, կառավարութեան մշակուստ երկրագործական Պանքայէն փոխ առնել և վերջապէս զինուորներուն քաջալերութիւնը զգալի չենք, որպէս զի այն քաջերուն սիրտը հանգիստ ըլլայ։ Գիւղացիները այս մասին կրնան մուխթարներուն և ծերոց ժողովի անդամներուն հետ խորհրդակցիլ և այս գործերը ժամ առալ կարգադրել։ Կը յանձնարարի այս մասին հրահանգ տալ մուխթարներուն և մուխթարներուն։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆը

ՌՈՒՄԱՆԵԱՆ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԷՍ ՊԻՏԻ ՕԳՆԷ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ

Օսմանեան չրջանակներու մէջ մեծ մտահոգութիւն կը պատճառէ Ռումանիոյ և Պուլկարիոյ միջեւ գոյութիւն ունեցած համաձայնութիւնը, որ ամէն պարագայի մէջ աւելի կամ նուազ կերպով պիտի վնասէ օսմանեան շահերուն։ Ընդհանուր հետաքրքրութիւն կայ գիտնալու համար թէ այդ համաձայնութիւնը ինչ հիման վրայ գոյացած է։ Պատերազմին աւարտէն ետք Ռումանիա պիտի տանայ Տոբրուճան, բայց ասոր փոխարէն ասումն կառավարութիւնը ինչ յանձնառութիւն ըրած է, արդեօք միայն չեզոք պիտի մնայ, եթէ ոչ զինուորապէս պիտի օգնէ Պուլկարիոյ։ Առաջին պարագային, Պուլկարիա մեծապէս պիտի օգտուի, Ռումանիոյ կողմէն ոեւէ հոգ չունենալով։ Բայց ամէնէն աւելի երկբեղի է երկրորդ պարագան և բոլոր օսմանցի հայրենասէրները անվնասութեամբ կը հարցնեն թէ արդեօք պուլկարահոգին համաձայնութեան դրին մէջ այդպիսի պայման մը կայ թէ ոչ։ Զինադադարի խղման օրը այդ համաձայնութեան հրապարակումը կասկածներ ներշնչած է թէ մը՛ գուցէ Պուլկարիա յանգած է ապահովել Ռումանիոյ զինուորական օժանդակութիւնը, որ ապէս մը պիտի բլլայ օսմանեան տեսակցութիւն։ Նախընթաց օրերուն դիտարանաբար այս կասկածները հասատանալու հանգամանքը ունին։

Իրաւ է թէ Ռումանիոյ համար առաջնակարգ կը թուի պատերազմի դաշին ծառայել։ Բայց միթէ Ռումանիոյ երիտասարդ իշխանը չէ՞ որ տասնեան Բիւլգարիայի հերոսը պարտութեան մատնելու համար մեծ դերը Նիքոլայի օգնութեան փութաց։ Ռումանիոյ ծերունի թագաւորը այսօր ալ Էսիրնէի հերոսին դիմադրութիւնը խարտակելու նպատակաւ իր ծառայութիւնը կրնայ տրամադրել Ֆերդինանտ։ Երիտասարդութեան մէջ մեծ Զարին և ներքինեան մէջ փաքր Զարին օգնելը տարօրինակ պէտք չէ երեւայ, երբ մանաւանդ նկատի առնուի որ ներկայ պարագային մէջ առանձին կատաղութիւնը Սրբոյ Համաձայնութեան քաղաքականութիւնը կը ծառայէ։ Սրբոյ Զինակցութիւնը այս պարարին մէջ պատասխան և դայն կամենալ տերութիւններ փոխարինութիւններ պատանդելով գոհացան։ Ապանիոյ ինքնօրինութեան խնդիրը և Տրանսիլվանիոյ Ռումանիոյ տրուելը ապացոյց են այս տեսութեան։

ՄԱՀՄՈՒՏ ՇԷՎՔԷԹ ՓԱՇԱ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ՄՕՏ

Վարչապետ երէկ Պուլկարին ներկայանալէ վերջ, Դահաժամանքին եւս այցելեց, և ուրաւ կացութեան վրայ տեղեկութիւններ առաւ։

ՔԻՒՐՏ ԵՒ ԹՈՒՐՔ ԿԱՄԱՒՈՐՆԵՐ

Երէկ 240է աւելի Քիւրտեր և 400է աւելի Թուրքեր կամաւոր արձանագրուեցան։

ԱՌՏՈՒՆ ԴԷՄ

ՕՍՄ. ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒՆ ՍՏԱՑԱԾ ՀՐԱՄԱՆը

Օսմ. զինուորները հրաման ստացան կրակ չընել մինչեւ որ Պուլկարները Բշնամութիւններու չկսին։ Բ. Դուռը այս հրամանը տուած է, որպէսզի պատերազմի վերսկսման ամբողջ պատասխանատուութիւնը պաշտպիցներուն վրայ ծանրանայ։ (Օսմ. գրծկլ.)

* Օսմ. Գրծակալութիւնը ի վիճակի է ծանուցանելու թէ Լոնտոնի օսմ. պատուիրակները պատերազմին վերսկսելէն ետք մէյն ամսոյ պիտի ելլեն Պոլիս գալու համար։

ԳԻՇԵՐԻԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Վիեննա, 2 փետր.— «Թրէմանպալի» կը գրէ. Օսմ. դակիճը պէտք է անպատճառ Տէրութիւնքներ օժանդակ յանձնաժողովներ ընդունի, որպէսզեան Մեծ Տէրութիւնք իրենց ծանուցագրին բովանդակութիւնէն պիտի չշեղին, և Բ. Դրան պայմանները դաշնակիցներուն ընդունիլ տալու համար բնաւ ճնշում պիտի չբանեցնեն։

Սոֆիա, 2 փետր.— Կրսուի թէ Օսմ. պատուիրակները զգացուցած են դաշնակիցներուն որ բանակցութիւնները չարունակելու պատրաստ են։ Այս վերջինները պատասխաներ են որ իրենք ալ կ'ուզեն չարունակել, եթէ Բ. Դուռը իրենց պայմանները ընդունի։

Լոնտոն, 2 Փետրուար.— Սրը Էտուարտ Կրէյ Մ. Տանէֆը ընդունեց և անոր հաղորդեց դեսպաններու ժողովին այն որոշումը թէ Բ. Դրան պատասխանը կրնայ նոր բանակցութիւններու իբր հիմ ծառայել։ Մ. Տանէֆ այս որոշումը հեռագրեց պուլկար կառավարութեան։

ինձի հարար ասիկա ռազմական քաղաքավարութեան բանաձեւ մը չէ։

— Գիտեմ, պարոն, ըսաւ ոչ նուազ լրջօրէն էսքինօզա։ Եւ ասոր համար, այնքան աւելի երջանիկ եմ որ ես ալ բան մը ունիմ ձեզմէ խնդրելիք։

— Ա՜հ, ա՜հ, խորհեցաւ Բարտէլլան, կ'ըսէի ինքնիրենս ես ալ, ահա՛ վճռանձնութիւնը։ Է՛ ուրեմն, սա աւելի լաւ է։ Ծանր էր ինձի պարտական ըլլալ այս անորոշ առեղծուածային անձնաւորութեան։

Եւ բարձրաձայն.

— Եթէ ինձմէ միայն կախում ունի, ձեր խնդրանքը պիտի չնորհուի ձեզի նոյնքան բարեսիրութեամբ օրգան դուք ունեցաք հաւանելով իմ խնդրանքիս։

Էսքինօզա գլուխովը հաւանեցաւ և ըսաւ։

— Ամէն բանէ առաջ, պարոն առաքա, թոյլ տաք պաքուցանեմ ձեզ որ եթէ տեղի տուի ձեր խնդրանքներուն, մտմտայն ձեր անձը յարգելու համար էր ոչ թէ վախէ, ինչպէս կրնայիք ենթադրել։

— Պարոն, ըսաւ Բարտէլլան, չարգանքի այն ենթադրով որ իրեն մէջ մեծ արժէք ունէր, երեսը չեմ կրնար մատել թէ ձեզի պէս մարդ մը կրնայ ընդունակ ըլլալ ուրիշ երկիւղի։

Անգամ մը եւս էսքինօզա գլուխով հաւանեցաւ, բայց պնդեց։

— Հոգ չէ, պարոն, բայց կը փափաքիմ ձեզ հաճեցնել։

— Ձեր խորհածին պէս ըլլէք, պարոն, ըսաւ Բարտէլլան քաղաքավարութեամբ։

Առանց տեղէն չարժելու, էսքինօզա ոտքովը չարժոց անհասանելի զսպանակ մը և միեւնոյն վարկեանին գրասեղանը դարձաւ ինքնիր վրայ, երեւան բերելով բաւական ընդարձակ օրան մը, որուն մէջ ասրրաճանկներով և տիկերով զինուած մարդիկ անշարժ և համր կը կենային, հրամանին վրայ կրակ ընելու պատրաստ։

Քան մարդ և մէկ ապայ, ըսաւ էսքինօզա լակոնաբար։

— Ո՛չ, խորհեցաւ Բարտէլլան, ահա դուքս լը մրնցաւ... երբ կը խորհիմ որ միամտութիւնը ունեցայ կարծելու թէ վագրը փոխուած էր դանուկի, ինծի համար։

Եւ արդարամանքի ժպիտ մը ունեցաւ այս միամտութեան համար, զոր ինքնիրեն կը մեղադրէր։

— Ահա՛ քիչ է, ըսաւ լրջօրէն էսքինօզա, դիտեմ, բայց ուրիշ բան կայ և աւելի լաւ։

Եւ նշանի մը վրայ մարդիկը աջ ու ձ

Տքթ. Հ. ԻՆԿԻԼԻՋԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ԾՆՆԴԱՄԻՋԱՎԱՆ ԵՒ ՎԱՂԵՐԱԿԱՆ ԼՈՒԱՆԳՈՒԹԵԱՆ

Դիւրական ամենավերջին մէթոտներով կը գործածէ հինին. նոր ջերմամիզութիւնը, դժուարամիզութիւնը, սերմնահոսութիւնը, նոյնպէս միզամանի, երիկամունքի և բրօնխաթի հիւանդութիւնները։ Իսկ գիրանկախի ամէն տեսակները կարճ ժամանակի մէջ հինգովին կը բուժէ ի հարկին 606 ի յշեմուկով։ Հիւանդ կ'ընդունի, բայց է կերակիէ ամէն օր Պահճէ գաբու։ Պոլսաչափին դէմ, Սթանպոլ խան, թիւ 18, իր մասնաւոր դարմանատան մէջ։ Հինգշաբթի օրերը ձրի։ 50—10

Տքթ. Գ. ՍՈՒՐԵԱՆ
Բժիշկ Ֆրանսական Հիւանդանոցին և Նախկին Տնօրէն-Բժիշկ Ֆրանկախտի հիւանդանոցին
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
Ֆրանկախտի, արանց և կանանց ծնողականի և վիրաբուժական հիւանդանոցին

ԱՌԱՋԻՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ՁՐԻ

Իր երկար փորձառութեան շնորհիւ կարող է կարճ ժամանակէն բուժել ամենահին կերամիզութիւնը (կոլթիֆիլիթէա) ֆրանկախտը, սեմնահոսութիւնը, առնական կարողութիւնը, ի հարկին ելեքտրաբուժութեամբ և Սէքսի ներարկումով։

Նորագոյն կանանց արգանդի հիւանդութիւնները, պայտաւոր խոցերը, դարաւոր ցաւերը, հոսումները և արանց դժուարամիզութիւնը, բրօնխաթ և մէզմանի հիւանդութիւնները և քարերը (աւազախտ) կը բուժէ իր նոր բանաձեւ դարմանիներու միջոցաւ, կատարելով անհրաժեշտ վիրաբուժական գործողութիւնները։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր կէս օրէ վերջ ժամը 1—6 (Ը. Ե.) Պաղչէ Գաբու Հայմարկէ-Սէպիլի դէմ Իւթիւնեան գեղարանի վերի յարկը իր մասնաւոր ՖՕԳԱՐԱՆԻ մէջ։

ՕԹԷԼ ՀԷՔԻՄ ՕՂԼՈՒ
ՊԻԼԷՃԻՔ

Գիլէճիկի մը կեդրոն և օդաւէտ դիրքի մը վրայ հոսանաւած վերյիշեալ օթելը, զոր իր բոլոր կազմութիւններով իսկապէս պանդուխտներու հանգստութիւնը կ'ապահովէ։ կը յանձնարարուի բոլոր ճամբորդներու անյապաղ հոն այցելել միայն, ուր պիտի գտնէ նաև պօլսականէն գերազանց գերազանց հիանալի լաւաշ, ամէն լեզուէ թերթեր ու նոր մթերքով մը։ Մաքուր մահճակալ և անգուգական խնամք։ գիներրն ցոյ։

ՄԱՅՐԵՐՈՒ ԽԻՍ ԿԱՐԵՒՈՐ ՆՈՒՄԱՏՆ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ
ԵՒ
ՏՂԱՅՈՑ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍՆԱԳԷՏ
Տքթ. Օ. ԿՈՐԵԿԵԱՆ
ԲԺԻՇԿ ՀՍԳԱ. ԱՆՆԵՂԱՆՈՑ
ՄԱՆԿԱՍՏԱՓԱՆԱՆ ՀԻՒԴԱՆ

Հիւանդ կ'ընդունի ուրբաթ և կիրակի կամ մէջ օրերը ցերեկվ վերջ իր բնակարանը Բերա, Թարլա Պաղչէ, թիւ 12։ 50—13

ԲԻՕՏ.—Ինչու այսքան շատ ձկան իւղ կը գործածուի անարիւն և տկարակազմ արգանդի համար։

Որովհետև ան իր մէջ կը պարունակէ կապզուրիչ Իօտ գործածաւոր վիճակի մէջ, բայց ամէն ձկան իւղ հաւասար օգտ չի կրնար ունենալ. անոր ամէնէն լաւագոյնը և թարմը պէտք է փնտռել Հայկ Պլանվէրտիի գեղարանը, Պահճէ Գաբու Եէնի Բօսքանանէ Ճատուէսի։

ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ ԹՈՒՄԱՍ
ՋԱՆՋԱՒԱՆԱՏԱՐ
Եւ Հոյլիոսքիւրի ամէն տեսակ գիրքեր։ բաւ՝ հայ. ֆրանս. թուրք. Հասէ՝ Ն. Գալա, Հասան Ճատաշի թիւ Քամ Եէնի-Գաբու նայելի Քէնդ Քիւն Գործարանատիրոջ Շչպատաճուքիւն թարգմանիչ։ Հեղինակ-հրատարակիչներէ՝ նոր գրքեր Ամէն տպագրութիւն եւ՝ Էրթուր Հանա Քիւթիւն կը ընդունի

ԹԷՈԹԻԿԻ 1913 ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ
ԱՄԷՆՈՒՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ
ԳԻՆ 12 Ղրշ. ԳԱՒԱՌ 15 Ղրշ.
ԵՒ ԼԻԼԱԻ ՆՈՐ ՏԱՐԻՈՅ
ԿԱՂԵՆԴԷՐԸ
ԳԻՆ 2 Ղրուշ ԳԱՒԱՌ 2,50
Կեդրոնատեղի ՏԻՐ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ վաճառատուն Կ. Պոլիս, Պահճէ Գաբու.

ԱՐԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ՄԻԱՅՆ
ԿԱՐԵՒՈՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ
ՁՆՈՐ ՈՐ ԿՈՐՄՆՑՈՒՑԱԾ Է ԻՐ ՖԻԶԻՔԱԿԱՆ ԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՆՈՆՑ ՀԱՄԱՐ ՈՐՈՆՑ ԿԸ ՏՍՌԱՊԻՆ ԱՆԿԱՐՈՂՈՒԹԵՆԷ, ես պատրաստած ես գոդ՝ մը, որ կը բերէ ուրախութիւն և յոյս։ Ես ունիմ հրաշալի դարման մը ամենահամար որոնց չի դիմադրեր բոլորովին քաջալերուած են դէպ ունակութիւններու հետեւանքով կամ անպատաշաղաղներու ազդեցութեան տակ։ Որպէս «ԱՄՐԻԹԱ» դարմանին հնարիչ՝ ես պարտք կը սեպէմ հնարաւորութիւն տալ ամէն մէկ անկարող և չդոյին մարդոց փորձել զայն բոլորովին ձրիաբար, և երջանկութիւն տնտնց որոնք լուծման կը տարապին։

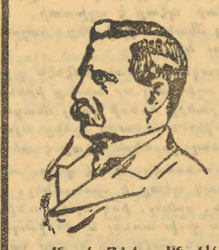

Իմ դարմանս բարիք մը ըլլալուն, որովհետև ան կը վերականգնէ տոհոլութիւնը և ոյժը։ բայց ժամանակ պիտանի է հան՝ որ պէտք կայ դարմանելու սեռական գործարանները դարձանելով ամբողջ ոյժային սիսթէմը։ Ան կ'իրարկուի մեծ յաջողութեամբ հոն ուր անկարողութիւնը բուն եկած է իրրև հետեւանք ոգելից ըմպելիներու, ծխախոտի չարաչար գործածութեան, թոյներու, սեռական չափազանցութիւններու, ինչպէս նաև այնպիսի հոմանակ ցեղ սովորութիւններու որոնք միասին կը պատճառեն սեռական կարողութեան։ Սեռական և դիզային սիսթէմի վրայ միասնակար ազդեցութիւն գործող գեղ. սովորութիւններու թուին կը պատկանի նաև թանձր թէպի կամ սարդի չարաչար գործածութիւնը, մեռնող պատաստութիւնը, և այլն։ Անոնցմէ շատերուն, որոնք թէև այժմ կանգնաւոր դիանք կը ժրին, բայց (սիկայն կը տառապին պատանկութեան սխալներէ, իմ դարմանս շնորհով կուտայ այն երջանկութիւնը, որուն կը ձգտին ամենքս բուռն կերպով։

«ԱՄՐԻԹԱՆ պիտանի է ամէն տարիքի մարդոց համար։

«ԱՄՐԻԹԱՆ առիւրն է տղայքնման։

Ան ուժ կուտայ սեռական գործարաններուն, նոր կենսականութեան մը համար։ Այն անհամոյ նշանները, որոնք երբեմն կուգան անկարողութեան հետեւանքով, բոլորովին կ'անհետանան. չի մնար ալեւ ծերութիւն մը գլխուն մէջ, անհանգիստ քունն, տատղութիւն կը սերնչէ։ Ով որ յուսահատեալներ մէջ ինկած է, կրնայ դրել ինձ, կատարելա՝ վստահ ըլլալով թէ ես պիտի գրկեմ իրեն այն գարմանը որ նորէն ոյժ և կարողութիւն պիտի պարգեւէն իրեն։ Այդ դարմանին գործածութեան ընդարձակ գուք ձեզ 10 էն 30 տարի տարի երիտասարդացած պիտի զգաք։ Ոչ որ իրեն դիմէ գրեալ վստահ ըլլալ թէ լրիւ քարեկամ վերաբերումի մը պիտի հանդիպի իմ կողմէ։ Պէտք է մէջտեղ նամակ վինգրել։ Ներկայանալով երեք հատ մէյմէկ գանկանոց նամակագրոյմ (փոստ) Թղթատարի ծախքերու համար։ Ես կը դրկեմ գրքոյկ հատոր «ԱՄՐԻԹԱ», խնամքով փաթեթուած, այնպէս որ ոչ ոք կրնայ իմանալ թէ ինչ է ձեր ստացածը։ Ինձ ուղարկուած բոլոր նամակներուն գաղտնապահութիւնը կ'ապահովեմ։

Մէյ՝ յուսալով և արիաբարեկամներով մէջ վերաբերիք գէպի իմ առաջարկս. ան փոխարէնը օգտակար պատեհ առիթին, գարմանուելու համար։

Բարիք կ'ըսէ. «Ապեա մի՝ տառապիր. գոնցէ՛ք ինձի, և կը ստանաք այն ինչ որ կը փնտռէիք»։ Հասցէ՝

ԿՕՐԱՇԻՈ ՓԱՐԹԷՐ. Հատուած. Թիւ 5. Դալաթիա, Մէհմէտ Ալի փաշա թաղ. 4. Գալիս։

ՀԱՏԱՎԱՃԱՌՈՒՄ ԵՒՐՈՊ. ԹԵՐԹԵՐՈՒ
«ԲՈՒՐ ԼԷ ԲԷՕԲԼԸ ՏՕՐԻԱՆ»
Հայկական պահանջներուն նուիրուած
ԲԱԲԱԿԱԼԼՕ
Աշխարհահռչակ պատկերազարդ քաղաքական երգիծաթերթ
«ԼԷ ՄԱԹԷՆ», «ԼԷ ԹԱՆ», «ԼԷ ԺՈՒՐՆԱԼ»
եւն. քաղաքական օրաթերթեր

Գաւառական լրագրավաճառներու մասնաւոր զեղչ։ Դիմել Պոլիս, Պաղչ Ալի ճատտէսի թիւ 72, Եփրատ գործակալութիւն, Ստեփան Քիւրճեանի։

ԱՌԱՋԻՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ՁՐԻ
ԱՓՐՈԴԻՏԵԱՆ ԵՒ ՄՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՑ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇՆ
ՏՕՔԹԷՕՐ
ԳԱՒԼՕ ՅԱԿՈԲԵԱՆ
Գիտական վերջին նորութեանց համեմատ առանց ցաւ պատճառելու կը դարմանէ ֆիրմամիզութիւնը, ֆրանկախտը, երազափոքութիւնը, առնական անկարողութիւնը և դժուարամիզութիւնը։

Բարի կիրակէ, ամէն օր կը գտնուի Պաճէ գաբու, Նէլքրեի Հաճի Պէքիրի անկիւնը, Մէրհամէթճեան դեղարանը։

ԱՒԵՏԱՐԱՆ ՕՐԵՐԸ ՁՐԻ 30—3

ՄԻԱՁԱՅԱՅԻՆ ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆ
ԹԱԳԱՒՈՐ ՅՈՒՆԱԿԱՆ
ՖՕՆՍՕԼԱԹՈՑԻՆ ԴԷՄ
(ՐԱՖԷ ԹԻԻՐԻ)

Այս անգամ Թագաւոր յունական քօնսօլաթոյին դէմ գտնուած Բաֆէ թիւրքը, զոր ես վարած եմ, ըստանկան չգիտ երեկոյթներու համար ամէն տեսակ մաքրութեան և սպասարկութեան համար վերջին աստիճան հոգ տարած եմ և մանաւանդ Արեւելեան երաժշտասիրաց մը հետ պայմանաւորուած եմ հետեւեալ անձերէն քաղկացեալ, որոնք Մանկան առաջին օրէն սկսեալ ամէն օր մինչեւ կէս գիշեր ընտիր կատարներ պիտի նուագեն։ Հոչակաւոր քէմանչէ Աճաբեան էֆ., օտի Մարբրիք Իպրահիմ էֆ., քանոնի Շէմսի էֆ., հանէնտ Միրզայ էֆ., հանէնտ Յակոբոս էֆ., հանէնտ Լիմոն էֆ.։

Սքանչելի Տրէկէր պիրա։ Գինիներ գ. հայոց։

Լիանալիքներու համամասնաւոր սպասարկութիւն։ Վարձակալ
4 — 3 ԼԻՂՕՐ ՍԱՌՏԻ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Բրաւաքանական համալսարանի երիտասարդ ուսանող մը, որ նախապէս ուսուցչական զանազան պաշտօններ վարած և տեղեակ է, հայերէն, թուրքերէն, անգլերէն և ֆրանսերէն լեզուներու, ինչպէս նաև ուսման այլեւայլ ճիւղերու, կը փափաքի Պոլսոյ կամ գաւառներու մէջ ուսուցչական պաշտօնի մը կոչուիլ։ Այս մասին խմբագրութեանս դիմել։

ԻՒՍԿԻԻՏԱՐ ԻՃԱՐԱ ՏԱՒԻԹԻՆՏԷՆ.—
1 ատէա մուշամամ զանէբա, 2՝ մուշամամ զոլիոգ, 1՝ սաղիր գասա, 1՝ քէօհնէ սաճ սօպա, 1՝ ճամը տոլապ, 1՝ եաղբանէ եաղ թագրմ, 1՝ գօբա մաքինաք մա տոլապ, 1՝ տիվար սաամը, 3՝ հէղէրան սանտալեա, 2՝ սիկարա խակմէտի, 2՝ ճամբզ քէօնէ ճամվեան լէվնաբ։

Լեւոն լէֆ.ին գոմիսիոնը Միսրան էֆ. պիմիէթնամէ պա իլամ մանքիւ, պէտէլի իճարտան ալանաղը օրան մալիւմ իւլ մրգտար մէպաիվին Թէնմինի իսթիֆասը զբիմբնտա մէտեուռը միւմիւլէյին մալի օլուպ, մահճուզ վէ ֆիւրուխթը մուգարրէր պուլունան վէ պաճաճ ճինս ու մրգտարը կէօսթէրիլէն օր պիր գալմ էշնա չէրի հալը Բուսինին 18ինճի ճուժաա կիւնիւ ալաթուրգա սաամ Ճաէն Դէյ գատար Սթանպուլա Պաղչէ Գարտուրնատա ճէլալ պէյ խարնտա պիլ միգայէլ ֆիւրուխթ օլունճաղրնան, թալիպ օլանլարին եէվմ վէ վարմը մէկթիւրեալ մահալանա հնարը պուլունմաղարը Սկիւտար Իբրա Տարիէսինան իլան օլունուր.
13 Քեանունը սանի 328

ՏՕՔԹՈՐ ԻԹԻՈՒԱՐԻ ՇՈՒՐՊԱՍ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆՕՔԻ ԻՄԱՆՈՒԹԵԱՆ

Բարի՛ բ՛ի՛ գիտնան համարանան [illegible]

ԱՅԻ

ՅՕԳԱՑԱՒԵՐԸ
ՈՒԻՄԱԹԻՋԻՆՈՎ
գէջէ է դարմանել
Գազաքական Թէշկական և Ընկերանար Եաղգիրաղա
հական Ժողովենարանեալ

Շատ մը երեւելի բժիշկներէ գարմանելի բարեւութիւնը յանձնարարած և ապացուցութիւնը բժշկական գրառութեան մը ներկայ եղող «Իլիամաթիզմին» գրէն գարմանելով ընդհանուր յաջողները (Տին և նրկարաեւ, ոսր, յոգնամաքին, ջղային և գլուխ ոսկրալղային) ցաւերը յաջողութեամբ կը գարմանի։

Ցաւերներով այս հիւանդութիւնները տասապողները «Իլիամաթիզ» մինչեւ մէկ շիշին գործածութեամբը անգամ անոր դերազանց ազդեցութիւնը պիտի տեսնեն։

ՇԻՇԷ 7 ԴԵՀԵԳՆ է

Արտանատէր Հէրազարդ Ցակոբ Ս. Ուրիսանեան Գարագաշ Գալաթա կեդրոնատեղին է Գալիպանեան գեղագարանոցը։ Գաւառներէն յանձնարարութիւնները 2 գրուշ փոստի ծախքով մեզի կ'ընդունուին։

ԳՈՄԱՐԿԱԼ

Ագ Շէհրի մէջ նոր գործակցի է Ցարութիւն էֆ. Տաթիւսեան, որուն պէտք է գիմել բոլոր հայկական ինդրոյ և Մանկանմամբ բաժանու դարձութիւնս. հա՝ մարդ։

ՄԵԾ ՊԱՇՏՕՆԱՏՈՒՆ
ԼԱՍՏԻԿ ԿԱԼՕՇՆԵՐՈՒ
Յ. ԹՈՐԱՍԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԷՍԿԻ ՋԱՊԹԻՅԷ, ՔՕ—ՕԲԷՐԱԹԻՎԻ ԴԷՄ

Վաճառատունս, որ 12 տարուան փորձառութեամբը կրցած է շահիլ յարգանքներուն հաճակրութիւնը, կը գտնուի առաջնակարգ առուական, ամերիկեան և անգլիական ամէն տեսակ կալոշի ճոխ մթերք մը, անմրցելի գիներով։ Տոկունութիւնը երաշխաւորուած։ Ամէն կերպ դիւրութիւն յանձնարարուիլ։ Գաւառաներէն յանձնարարութիւնը փութով կը կատարուին։ Վաճառում մեծաքանակ և փոքրաքանակ։

ՄԵԾ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ
„ՄԱՆԶՈՒՄԻ"Ի ԸՆԹԵՐՋՈՂՆԵՐՈՒՆ
ՀԱՆՐ. ԳՈՐԾԱԿԱՑԱՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

«Մանզումէի» անօրէնութիւնը դիւրութիւն մը տալու համար ժողովուրդին։ Հանրային Գործակատարութեան ընկերութիւն» անուամբ ընկերութիւն մը կազմած է կարող օրէնքով և հեռնոտ տնտեսութիւններէ բաղկացած, զոր կ'ստանձնէ թէ Պոլսոյ և թէ գաւառներէն յանձնարարուած դատական փոխանորդութիւնները, դատական և վարչական հետապնդումներ. զինուորագրութեան վերաբերեալ գործողութիւններ, թէմիթիթիւ և կալուածական ասերքերու զեղջումները, դրամական փոխառութիւնն և առուծախի կալուածական միջնորդութիւնները, մենաշնորհի խնդրանքները, վաճառատուներու պաշտօնեայի մտաւորարարութիւնը խիստ դիւրամատչելի վարձքով և կատարեան ազնուութեամբ։

Դիմել Պաղ Ալի հասաւէլի «Մանզումէի» խմբագրատան Հանրային Գործակատարութեան Ընկերութեան անօրէն Մ. Թաքաթեան էֆ.։

ՏՕՔԹ. Ք. ՃԷՔՎԷՃԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ։
ԾՆՆԴԱՄԻՋԱՎԱՆ ԵՒ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԼՈՒԱՆԳՈՒԹԵԱՆ

Գիտական և Ազգ. հիւանդանոցներու մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով կարճ ժամանակի մէջ կը գարմանէ հին և նոր ցերմամիզութիւնը, երիկամունքի (պէսպրէք). միզափամփուշտի բրօնխաթի բորբոքումներ, զէր դարմանուն յառաջ եկած ամորձիներու ուռեցեալներ, անկարողութիւն, ամլութիւն, բրօնխաթի վերաբերեալ բորբոքումներու համար Վիեանի նորանոր գործիքով մասնաւ, արգանդի և ձուարաններու ակարութիւններ։

Գաղիական համար սովորական դարմանումներու հետ էլեքթրի Սալվարսանի երակային ներարկումները մասնաւոր խնամքով կը կատարէ դեւրամատչելի գնով։

Բացի Վասէսմանէն, իր դարմանումներուն տակ գտնուած կիւանդներուն թարախի, մէզի, խոտի մանրեաբանական քննութիւններ առանց վճարումի։ Բացի կիրակէ, ամէն օր կը գտնուի Պոլիս, Եէնի Բօսքանանէ ճատտէսի թիւ 4, Հայկ Ալլանվէրտի դեղարանը։ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ օրերը ձրի։

ՏՕՔԹ. ՏԻԳՐԱՆ ԹԱՊԻՈ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԱԽՏԵՐՈՒՆ

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, Հիլիմ, Օսման աէլի գաղիսին մօտ, Նանեան արտաքին մասի իր յատկարարանին մէջ։

Արանց և կանանց ինդրանք նաև ուղարկ ամենագէտ կին և նոր սեռներ, սամմոգրի, ուշինարու, երիկամներու, որոնք ժամն հիւանդութիւնները ախտիրական և ամերիկեան նոր գործիքներով կը գարմանէ։ Ֆրանսերար և անոր հետեւանց բոլոր յամառ հիւանդութիւնները Սալվարսանի և բոլորովին նոր գեղեցիկ Սամմոսի ներարկ մեթոդով կը ասուէլ բուժէ առանց ՝ և է ցաւի և առանց զրաղումի արդիւք ըլլալու։

Որպէսզի օ և է մէջ չի վարակուի թիֆոյով և գոլերայով, վերջերս Ամերիկայի և Անգլիոյ մէջ հնարուած, կիրարկուած և յաջողութեամբ պահուած նորագոյն միջոցներով պատաստում ալ կը կատարէ։

Ուրբաթ օրերը մինչեւ կէս օր ձրի։

ԳԱՂԻԱԿԱՆ ԱԽՏԻ
ՄԷԿ ԱՆԳԱՄԷՆ ԲՈՒԺՈՒՄ
Տքթ. Յ. ՈՒՂՈՒՐԼԵԱՆ

Բրօնքէսօ էրլիխի վերջին անգամ գտած 606 Սալվարսան դեղերով կատարելապէս կը բուժէ հին և նոր գաղիական ախտերը, միմիայն մէկ ներքինեվ։ Նաև կարճ ժամանակի մէջ կը դարմանէ ջերմամիզութեան, մէզմանի և երիկամունքի և բրօնքաթի հիւանդութիւնները, ինչպէս նաև առնական անկարողութիւնն բոլորովին նոր մեթոդներով։ Իրեն դիմող հիւանդները կ'ընդունի ամէն օր իր գործատեղին, Սիրքէճի։ Թրանվէյի ճամբուն վրայ Ֆէպիւս լուանկարչատան առաջինյարկը։

Մանաւ.— Ամէն տեսակ գործողութիւններ մեղանքի և արգանդի հիւանդութեանց մասնաւոր թնամբ։

Սպիտակ Դեղարան
Դ. ՀԱՃԵՆ
ՍԻՐԳԻՆԻ ԳԱԳԱԼԱԻԻ ՀԱՄԱՐՈՒՆ ՎՐԱՑ

Ցօյսոյ հնարագրեալն տնկել կարելի։ Դեղագիրս ուր ունիմ ասէ. կ'ուզէ՝ գնա՝ գէ՞ զ որ ասած գեղերնիդ թարմ ըլլայ։ ոչինչ գեղ որ ցաւութիւն ունի, ցնորդ ոչինչ բերել։ տարի. գիմեցեք ինձի մէջ գեղարանս ուր կայ ժամերուն էշատ ուսումնարանութիւն և ոչինչ տեղերնիդ պատրաստեմ։

Դեղարանս կը գտնուի ամէն ծամ ամենաճանաչ թէրներ, ամէն տեսակ հիւանդութեանց վերաբերեալ տեսակ և լեցիսանդրիայեան մասնագէտ Տօքթ. Ուղուրլեանի ենք։ իր գլխաւոր հասանելի է գեղարան, գիրքերն ուր կը գտնուի ամէն օր, ուրիշ օրեր բարարանելու ենք։

Գաւառացի հիւանդներու ոչինչ նոր թղթատարին մասնաւոր ուշադրութիւն։ 80 42

ամէնէն սատիկ հայհոյանքները առատօրէն կը շռայլէր։

— Կրո՞զը ասնի գիս, կր մասնէր։ Ի՞նչ պէտք ունէի ինքզինքս դժոխակրեպ Ֆուսմանին ծառայող առպետ ձեւացնելու։ Եւ ինչուս պէտք էին անոր գրծուութիւնները հաւատաքննիչներու սոյն պատին հետ՝ որ անաւար ըմբիշի մը ազդեցութիւնը կը թողու իմ վրս, հոկատակ իր անոյշ դիմագիծերուն, և որ ամէն պարագայի մէջ ինձի պէս անխելք մը չէ, և ահա ասոր ապացոյցը, իր ձեռք առած մանրակրկիտ նախզգուշութիւնները... Զա՞ր սատանայ, ուրեմն ամբողջ կեանքիս մէջ արտասոց և անխոնեմ անասուն մը պիտի ըլլամ, պարկեշտ և ողջամիտ ամէն պատճառաբանութեան անկարող։ Ի՞նչ պիծակի բոյնի մը մէջ ինկայ ինձի չվերաբերած բանին խառնուիլ ուզելու յիմար մեանամոլութեամբս։ Եւ եթէ իմ խեղճ հայրս գիս տեսնէր իմ յիմարութեամբս այսքան խեղճ դիրքի մը մէջ, ի՞նչ արդար նախատինքներով պիտի չծածկէր զիս... մինչեւ անգամ իմ նոր բարեկամս Սէռվանիէս, որ եթէ պիս տեսնէր անիծրդ ազուէսի ձագի մը պէս քոյնին մէջ բռնուած այսպէս, անշուշտ երեսս ի վեր պիտի արձակէր իր յաւիտենական ՕՅՈՆ ԳԻՇՕԲԸ։

Բայց իր մէջ բնական յեղաշրջութեամբ մը, ինքս զինքը չենքով շնորհքով մոգադրելէն վերջ, անփութութիւնը երեսը եկաւ դարձեալ։

— Բե՛ռ, վերջապէս ուսկեւէն մնացած չեմ... և սատանի բանը ուրիշ սատն ալ տեսած եմ։

Եւ ծպտեցաւ իր հեգնական դէմքովը։

Եւ Էպիրնօզա, անշուշտ չնսկնալով այս ծպտին նշանակութիւնը, կը շարունակէր իր միշտ խաղաղ դէմքովը։

— Կ'ուզէ՞ք բանալ դուռը, որուն վրայ կը կրթնիք, պարոն Բարտէլլան։

դարաւութեամբ մը, դո՞ք չէ՞ք պակեր դայն... Այս փաստաթուղթը մեզի չափ ձեզի համար ալ արժէք ունի։ Ֆրանսայէն և Սպանիայէն անցաք ձեռք ձգելու համար զայն։ Անմնալ ձեզի, Պ. Բարտէլլան, յանձնուեցաւ ան, չէ՞ք կարծեր որ առիթը մէկ հարիւ է և կրնաք զայն պահել առանց թերանալու ասպետական ուսեան այնքան խիստ կանոններուն, որոնց կ'հնթարկեք իրզինքնիդ։

— Տիկի՛ն, ըսաւ Բարտէլլան արդէն լամմած, այս փաստաթուղթը ձեզի համար խնդրեցի։ Ուրեմն պարտաւոր եմ ձեզի յանձնել զայն տեղն ի տեղը, ինչ որ կ'ընեմ։ Ինձի անարդարանալի նախանձ մը կ'ելլայ կարծել թէ ես կրնամ համակերպիլ ձեր յայտնած հաշիւին։

— Բա՛ւ լեսէ, ըսաւ Ֆաուլթա, որ միտքէս անցնի նախատել մին այն վերջին անգիւտ քաշերէն, որոնք կան դեռ աշխարհի մէջ... կ'ուզէի պարդապէս ձեզի դիտել տալ թէ այսպիսի առիթ մը այլեւս բնաւ պիտի չներկայանայ։ Ուրեմն ինչպէս պիտի ընեք նավարկելի հանրի թաղաւորին առած խոսքերնիդ պահելու համար։

— Տիկի՛ն, ըսաւ Բարտէլլան պարզութեամբ, պատիւ ունեցայ ձեզի ըսելու, պիտի սպասեմ որ դուք յծեալ կամքով հանիք ինձի յանձնել մաղաղաթի այդ կտորը։

Ֆաուլթա առաւ մաղաղաթը առանց պատասխանելու և մտածկոտ մնաց։

— Տիկի՛ն, ըսաւ այն առեն Էսքիմոզա, պատուոյ խօսքս ձեզի՝ դուք և ձեր ուզեկիցները կրնաք մեկնիլ ազատորէն Ագազարէն։

— Պարոն մեծ հաւատարիմ, ըսաւ լրջորէն Բարտէլլան, երախտագիտութեան իրաւունք տացէք, և դարաւութեամբ մը, դո՞ք չէ՞ք պակեր դայն... Այս փաստաթուղթը մեզի չափ ձեզի համար ալ արժէք ունի։ Ֆրանսայէն և Սպանիայէն անցաք ձեռք ձգելու համար զայն։ Անմնալ ձեզի, Պ. Բարտէլլան, յանձնուեցաւ ան, չէ՞ք կարծեր որ առիթը մէկ հարիւ է և կրնաք զայն պահել առանց թերանալու ասպետական ուսեան այնքան խիստ կանոններուն, որոնց կ'հնթարկեք իրզինքնիդ։

— Տիկի՛ն, ըսաւ Բարտէլլան արդէն լամմած, այս փաստաթուղթը ձեզի համար խնդրեցի։ Ուրեմն պարտաւոր եմ ձեզի յանձնել զայն տեղն ի տեղը, ինչ որ կ'ընեմ։ Ինձի անարդարանալի նախանձ մը կ'ելլայ կարծել թէ ես կրնամ համակերպիլ ձեր յայտնած հաշիւին։

— Բա՛ւ լեսէ, ըսաւ Ֆաուլթա, որ միտքէս անցնի նախատել մին այն վերջին անգիւտ քաշերէն, որոնք կան դեռ աշխարհի մէջ... կ'ուզէի պարդապէս ձեզի դիտել տալ թէ այսպիսի առիթ մը այլեւս բնաւ պիտի չներկայանայ։ Ուրեմն ինչպէս պիտի ընեք նավարկելի հանրի թաղաւորին առած խոսքերնիդ պահելու համար։

— Տիկի՛ն, ըսաւ Բարտէլլան պարզութեամբ, պատիւ ունեցայ ձեզի ըսելու, պիտի սպասեմ որ դուք յծեալ կամքով հանիք ինձի յանձնել մաղաղաթի այդ կտորը։

Ֆաուլթա առաւ մաղաղաթը առանց պատասխանելու և մտածկոտ մնաց։

— Տիկի՛ն, ըսաւ այն առեն Էսքիմոզա, պատուոյ խօսքս ձեզի՝ դուք և ձեր ուզեկիցները կրնաք մեկնիլ ազատորէն Ագազարէն։

— Պարոն մեծ հաւատարիմ, ըսաւ լրջորէն Բարտէլլան, երախտագիտութեան իրաւունք տացէք, և

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ
ՏՈՔԹ. Խ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ
1903 թուականէն է Բարիզ, Մէն-Լ-և և Նէլքէր հիւանդանոցներուն մէջ կատարելագործելով իր մասնագիտութիւնը, որի ժամանած է մէկ քանի սէրթիֆիքաներու։ Այս անգամ ալ Էրզրում դարձի «606» վերջի նորագոյն գրութեամբ տրեան մէջ ներարկումը, Վիեննայի, Բարիզի և Գերլինի հիւանդանոցներէն զատ, մասնաւորապէս Ֆրանֆֆորտի Էրլիխի գործատան մէջ մասնակցութեամբ կը գործածուի Ֆրանսիայում, Գերմանիայում և Անգլիայում մեծ ամբիոնների վրայ։ Ամենայն հիւանդութիւններ, որոնք ունի գրեթէ բոլոր մարդիկ